

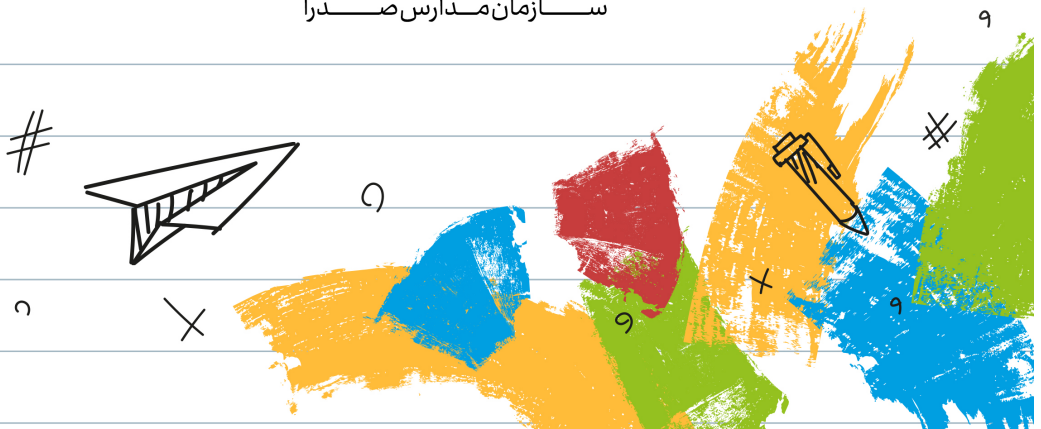

کانون مدرسه

بستر بهینه سازی اوقات فراغت دانش آموزان

((ویراست دوم- اردیبهشت ۱۴۰۳))

تهیه شده در معاونت پرورشی
سازمان مدارس صدرا

بسم الله الرحمن الرحيم

کانون مدرسه

بستر بهینه‌سازی اوقات فراغت دانش‌آموزان

تهیه شده در معاونت پرورشی سازمان مدارس صدرا

بهار ۱۴۰۳

فرصت فراغتی برای پرداختن به کار انقلابی داده بشود. شیوه‌ی کار تعلیم و تربیت را، و عمدتاً تعلیم را، جوری بکنند که جوان دانش‌آموز ما همه‌ی وقت و توان و قدرت و استعداد و نیروی فکری و جسمی‌اش، صرف همین اوراقی که در این کتاب هست نشود؛ گاهی این جوری است؛ انسان می‌بیند که همه‌ی قدرت جسمی و روحی و فکری و عصبی [دانش‌آموز]، صرف همین کتاب می‌شود؛ نه فراغت تفریح پیدا می‌کند، نه فراغت ورزش پیدا می‌کند، نه فراغت کارهای انقلابی پیدا می‌کند؛ خب این یک ایراد است؛ کاری کنند که دانش‌آموز ما فراغت پیدا کند. البته این، کار یک روز و دو روز نیست، این کار نیازمند برنامه‌ریزی است. ممکن است امروز و فردا دست ندهد اما باید دنبال بکنند که این کار بشود. بچه‌ها را باید انقلابی بار بیاورند؛ پس فرصت کار انقلابی بدهند، فرصت تفکر انقلابی بدهند؛ این یک.

۱۳۹۵/۰۲/۰۱

فهرست مطالب

۸.....	پیشگفتار.....
۱۱.....	نگاه کلی به بنیاد ملی نوجوان و مدارس صدرا.....
۱۲.....	بخش اول (کلیات).....
۱۳.....	الف. تعریف و فلسفه وجودی کانون نوجوان.....
۱۴.....	ب. اهداف تشکیل کانون نوجوان.....
۱۴.....	ج. رویکردها و سیاست‌های کلی طرح.....
۱۵.....	د. ارکان کانون.....
۱۵.....	هدف.....
۱۶.....	۲- برنامه.....
۱۷.....	۳- نیروی انسانی (مربی، کادر).....
۱۷.....	جذب نیروی انسانی.....
۱۸.....	۴- مربی.....
۱۹.....	۵- مدیریت و تشکیلات.....
۱۹.....	ساختار.....
۲۰.....	۶- والدین.....
۲۰.....	روش‌های ایجاد تعامل با خانواده.....
۲۲.....	بخش دوم (عملیات کانون اوقات فراغت).....
۲۴.....	گام اول: تشکیل هسته اولیه کانون.....
۲۷.....	گام دوم: روند اجرایی در تابستان.....
۲۷.....	۱- تبلیغات.....
۲۸.....	۲- ثبت نام و تشکیل پرونده تربیتی.....
۳۳.....	۳- اردوی ارزیابی و افتتاحیه.....
۳۳.....	۴- حداقلی‌های پیشنهادی برنامه‌های کانون در گام دوم.....
۳۴.....	۱-۴- جلسات منظم و ارتباط و همکاری خانواده و مربیان.....
۳۶.....	۲-۴- برنامه‌ها ورزشی، بازی‌ها و اردوهای هدفمند.....
۳۹.....	شیوه‌نامه پیشنهادی برنامه‌های ورزشی و اردویی.....
۳۹.....	میزان استفاده از بازی در برنامه‌ها.....
۳۹.....	انواع اجرای بازی‌ها.....
۳۹.....	تقسیم‌بندی اول.....

۳۹.....	دوره‌ای منظم.....
۴۰.....	دوره‌ای اتفاقی.....
۴۰.....	تقسیم‌بندی دوم.....
۴۰.....	بازی‌های مستقل.....
۴۰.....	بازی‌های وابسته.....
۴۱.....	جنگ بازی‌ها.....
۴۳.....	نکات اجرایی جنگ بازی‌ها.....
۴۶.....	وظایف مربیان.....
۴۸.....	۴-۳- حلقه‌های گفت و گو در مسجد.....
۴۸.....	الف- رویکرد تربیتی.....
۴۸.....	ب- حرف ما چیست؟.....
۴۹.....	ج- اهمیت این رویکرد.....
۴۹.....	د- شیوه برگزاری این ویژه برنامه.....
۵۰.....	ه- موضوع گفت و گو.....
۵۰.....	و- نکات ضروری.....
۵۱.....	۴-۴- هیئت ثقلین.....
۵۱.....	الف- اهداف و ظرفیت‌های تربیتی.....
۵۱.....	ب- پیشنهادات.....
۵۲.....	ج- ارکان اجرایی هیئت.....
۵۲.....	د- نکاتی درباره برخی بخش‌های برنامه هیئت ثقلین.....
۵۴.....	۴-۵- عملیات اجتماعی.....
۵۵.....	مدل‌های عملیات‌های اجتماعی.....
۵۶.....	۴-۶- برنامه خلاقانه مرور و پیشرفت درسی.....
۵۶.....	۵- برتری‌های برنامه‌های کانون در گام دوم.....
۵۹.....	۶- تقویم عملیاتی کانون.....
۵۹.....	۷- ملاک‌های ارزیابی و پایش کانون اوقات فراغت، در هر بخش.....
۶۲.....	گام سوم: کادرسازی و توانمندسازی اعضای کانون.....
۶۳.....	اهداف طرح آموزشی.....
۶۴.....	مخاطب هدف.....

فهرست مطالب

۶۵.....	اصول حاکم بر اصل طرح.....
۶۵.....	روش آموزش.....
۶۵.....	سرفصل های پیشنهادی آموزشی.....
۶۷.....	گام چهارم: نقش آفرینی در مدرسه و جامعه اطراف.....
۶۷.....	مزایای خواص هم افزایی.....
۶۷.....	مراحل ارتباط گیری.....
۶۷.....	شناسایی.....
۶۸.....	جذب.....
۶۸.....	ارتباط.....
۶۹.....	گام پنجم: تامین منابع مالی و اخذ مجوزات قانونی.....
۷۱.....	گام ششم: استمرار و پشتیبانی از طرح.....
۷۱.....	۱- قبل از ورود در مدرسه و فعالیت تربیتی.....
۷۲.....	۲- در حین ورود به مدرسه و انجام فعالیت تربیتی.....
۷۲.....	۳- پس از عملیات تربیتی.....

پیش‌گفتار

مدرسه همیشه سنگر تعلیم و تربیت بوده است. همواره به عنوان یکی از مهم‌ترین پناهگاه‌های خانواده‌ها برای ایمن ماندن فرزندانشان از آسیب‌ها و کجی‌ها شمرده می‌شده است.

اما همین مدرسه وقتی آرایش جدیدی در مقابله با تهاجم‌ها و دسیسه‌های متنوع نداشته باشد، هنگامی که روش‌ها و عرصه‌ها و نیروهای خود را به روز نکند، خسته و در مانده و کم‌مصرف می‌انگاراند.

در این نوشتار و طرح بنا نداریم به همه آسیب‌ها و چالش‌های مدرسه عزیزمان پردازیم، بلکه نقطه و کمبود خاصی را مد نظر داریم تا برطرف کنیم. نقطه‌ای که اگر توجه بیشتری به آن داشته باشیم به فضل الهی می‌تواند فضای تعلیم و تربیت را در مدرسه به اندازه خود متحول کند.

آن نقطه استفاده از ظرفیت تعطیلات مدارس است. نزدیک سه ماه تعطیلی! بلکه با کمی اهتمام و هنر در طول سال تحصیلی و در ساعات خالی مدارس

تشکیل کانون‌های فعال دانش‌آموزی در مدارس، می‌تواند یک طرح کلان و ریشه‌ای جهت استفاده از ظرفیت سه ماهه مدارس و حتی در صورت شکوفایی در بازه فصل تابستان می‌تواند طرحی مستمر در طول سال تحصیلی و در ساعات خالی مدارس باشد. به فضل و مرحمت الهی در تابستان سال ۱۴۰۲ طی آمار، ۸۲ مدرسه با حضور حدود ۵۶۰۰ دانش‌آموز از داخل و خارج مدارس صدرا و با راهبری ۸۲ مدیر، ۵۶ طلبه و ۳۱ معاون پرورشی فعالیت خود را در قالب طرح «تربیت بدون توقف» آغاز نمودند.

آنچه پیش رو می‌بینید تلاشی است در مسیر طراحی و عملیاتی کردن طرح کانون اوقات فراغت نوجوانان در مدارس.

بخش اول این نوشتار به کلیات طرح پرداخته است و در بخش دوم گام‌های اجرایی کانون را تقدیم کرده‌ایم.^۱

ضمناً تشکر فراوان دارم از حجت الاسلام بختیاری معاونت طرح و برنامه و معاون سابق پرورشی مدارس صدرا، نسبت به نگارش نسخه اول طرح و اهتمام به اجرای آن در تابستان سال گذشته، انشاءالله خداوند متعال توفیقات روز افزون به ایشان عنایت فرماید.

به امید تربیت نسل سرداران فداکار سپاه امام زمان علیه السلام

امیر محمد لبافان. معاونت پرورشی سازمان مدارس صدرا

۱- جهت تکمیل طرح، پیوست‌هایی به مناسبت در متن کتاب آورده شده است که جهت دریافت آن می‌توانید به آدرس مجازی معاونت پرورشی در پیام‌رسان ایتا مراجعه فرمایید. @parvareshy_sadra

بنیاد ملی
نوجوان

سازمان مدارس صدرا
مدارس انقلاب اسلامی

نگاه کلی به بنیاد ملی نوجوان و مدارس صدرا

در فصل نوین حرکت سازمان تبلیغات اسلامی، بی تردید طلایه داران گام دوم انقلاب، یعنی نوجوانان عزیز و راهبران تربیتی گران قدر از جایگاه ویژه‌ای برخوردار هستند. در این راستا در دوازدهم آبان ۱۴۰۱ بنیادی به نام «بنیاد ملی نوجوان» با مأموریت تبیین و عرضه فکر، فرهنگ، معارف و دستاوردهای انقلاب اسلامی در بین نوجوانان بر اساس بیانیه گام دوم؛ زمینه‌سازی و ساماندهی کنشگری نوجوان در عرصه تبیین و عرضه فکر، فرهنگ، معارف و دستاوردهای انقلاب اسلامی بر اساس بیانیه گام دوم؛ راهبری و نظارت بر تمامی فعالیت‌های مربوط به حیطه نوجوان در سازمان تبلیغات اسلامی تأسیس و پایه‌گذاری شد. با توجه به اهمیت آموزش و پرورش و فرهنگیان و دانش‌آموزان یکی از بخش‌های مهم زیرمجموعه بنیاد ملی نوجوان، سازمان مدارس صدرا است که از سال ۱۳۸۱ در راستای تربیت دانش‌آموزان نخبه و کنشگر زیر نظر سازمان تبلیغات اسلامی فعالیت خود را آغاز کرد و تاکنون در ۲۰۰ شعبه در ۳۱ استان کشور بیش از ۱۷ هزار دانش‌آموز دختر و پسر در حال تحصیل و بیش از ۱۵ هزار دانش‌آموخته و ۳ هزار و ۸۰۰ کادر و معلم دارد، این سازمان بیشترین مدارس علوم و معارف اسلامی در کشور را داراست. مأموریت این سازمان هم‌اکنون راهبری مدارس صدرا و دانش‌آموختگان آن در راستای تربیت دانش‌آموختگانی متدین، آراسته به فضایل اخلاقی، ولایت‌مدار، پیشتاز در صحنه‌های دفاع از آرمان‌های مقدس انقلاب اسلامی، و پیش‌رو در حوزه علوم و معارف.

اسلامی بر اساس سند تحول بنیادین آموزش و پرورش است. با عنایت به اهمیت و تکیه مدارس صدرا بر سند تحول و در راستای «نهادینه‌سازی و تقویت همکاری مدرسه با مراکز فرهنگی و علمی محله» این سازمان توانسته کانون‌های فرهنگی و تربیتی‌ای را در مدارس خود و در سطح محلی دائر نماید.

بخش اول

کلیات

الف. تعریف و فلسفه وجودی کانون نوجوانان

بر اساس سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، مدرسه باید به کانون فعال اجتماعی و فرهنگی محله تبدیل شود.^۱

یکی از راه‌های تحقق چنین راهبردی، استفاده از فرصت تعطیلات مدرسه است. و همچنین کانون نوجوانان، بستری مناسب برای اجرای برنامه فراگیر پرورشی و فرهنگی وزارت آموزش و پرورش و زمینه‌ای برای نظام بخشی به فعالیت‌های اوقات فراغت نوجوانان و استفاده از ظرفیت این بازه زمانی برای اثرگذاری در جامعه می‌باشد.

۱. هدف عملیاتی ۷- افزایش نقش مدرسه به عنوان یکی از کانون‌های پیشرفت محلی، به ویژه در ابعاد فرهنگی - اجتماعی (۲، ۱، ۵ و ۷)

راهکار ۷/۱- فراهم آوردن زمینه‌های لازم برای نقش‌آفرینی مدرسه به عنوان کانون کسب تجربیات تربیتی محله و جلوه‌ای از جامعه اسلامی و حیات طیبه با تفویض اختیار و مسئولیت به آن و استانداردهای تمام مولفه‌ها و عوامل درون مدرسه‌ای.

راهکار ۷/۲- نهادینه‌سازی و تقویت همکاری مدرسه با مراکز فرهنگی و علمی محله به ویژه مسجد و کانون‌های مذهبی و حوزه‌های علمیه و مشارکت فعال مدیران، معلمان و دانش‌آموزان در برنامه‌های مرتبط محله و نیز حضور نظام‌مند و اثربخش روحانیون توانمند و مبلغان مذهبی با تجربه در مدرسه.

راهکار ۷/۳- برقراری ارتباط سازمان‌یافته مراکز علمی - پژوهشی با نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی در سطح ملی و منطقه‌ای و بهره‌مندی از پشتیبانی علمی و تخصصی حوزه‌های علمیه و موسسات آموزش عالی و مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای به ویژه دانشکده‌های علوم قرآنی، علوم تربیتی و روانشناسی در مدارس.

ب. اهداف تشکیل کانون نوجوانان

- ارتقای سطح آگاهی‌های مورد نیاز نوجوان
- کشف و رشد استعدادهای نهفته جهت رسیدن به هویت و شخصیت مستقل و اثرگذار در جامعه
- ارتقای هویت جمعی نوجوانان
- اثرگذاری در جامعه و محله اطراف مدرسه

ج. رویکردها و سیاست‌های کلی طرح

- اجرای مشارکتی و تعاونی طرح با همکاری مدیران، معاونین و طالب مستقر در مدرسه
- جلب مشارکت خانواده‌ها، چه در مسیر اجرای برنامه‌ها و چه از جهت مالی مورد استفاده قرار گیرد.
- نگاه تربیت محور بر تمامی اقدامات و برنامه‌ها در کانون مدرسه توجه به اهداف تربیتی در برنامه‌ریزی
- استفاده از امکانات مدرسه در اجرای طرح
- اتصال برنامه‌ها به مسجد محله، بسیج مساجد و مدارس، انجمن‌های دانش‌آموزی و ...
- دغدغه‌سازی، دعوت و توسعه کانون مدرسه به مدارس همجوار
- توانمندسازی، پشتیبانی و ارائه راهبرد اجرایی و تربیتی به کادر و مربیان کانون مدارس به‌کارگیری دانش‌آموزان جهت انجام امورات اجرایی در کانون مدارس
- ایجاد پرونده تربیتی برای دانش‌آموزان
- استمرار و ارتباط مربیان کانون با دانش‌آموزان در طول سال

د. ارکان کانون

قوام فعالیت‌های کانونی مدارس بر پایه شش رکن می‌باشد که می‌بایست در هر مجموعه‌ای مورد توجه قرار گیرد و در صورتی که به هر یک از رکن‌ها توجه کافی نشود باعث ایجاد نقص در سیر حرکت آن تشکل می‌گردد و عدم توجه به آن می‌تواند خسارات جبران ناپذیری را برای تشکل و اعضای آن ایجاد نماید، لذا در این بخش به طور اجمالی هر یک از ارکان توضیح داده می‌شود و در بخش «عملیات» به تفصیل مباحث با رویکرد برنامه‌ای ارائه می‌گردد.

• شش رکن عبارت اند از:

۱- هدف

هدف قبله‌نماست چون سبب جهت‌دهی و هم‌راستا سازی برنامه‌ها و عملیات‌ها به صورت زنجیره‌ای می‌شود و از پراکنده کاری و بی‌ارتباطی برنامه‌ها جلوگیری می‌کند. برنامه‌های ما زمانی به نتیجه مطلوب می‌رسد که با هدف مطابق باشد و طبق آن برنامه ریزی و اجرا صورت پذیرد.

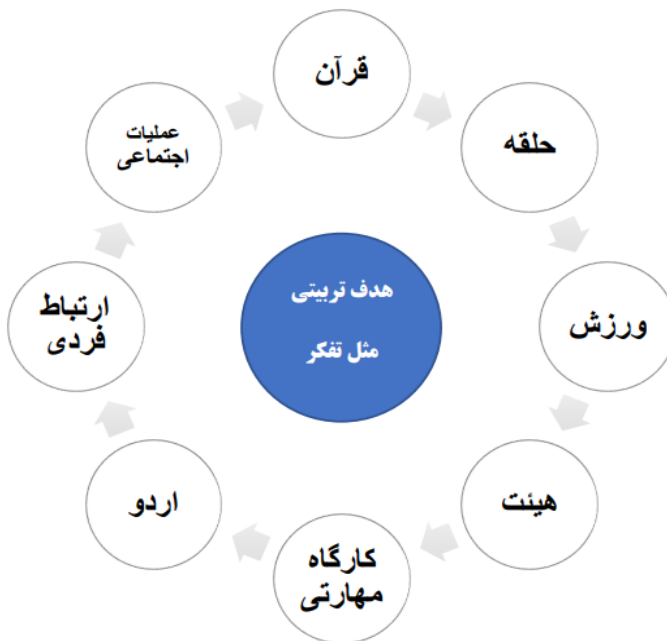
در هدف‌گذاری نباید صرفاً به تجربه‌های شخصی خود مراجعه کنیم بلکه باید بینیم اسلام چه می‌گوید؟ مبنای تربیت چیست؟ در یک کلمه در تعیین هدف مقلد هستیم و باید بینیم مجتهدین و متخصصین تربیتی چه می‌گویند. به عنوان مثال بیانات رهبر معظم انقلاب در جمع معلمان خراسان شمالی می‌تواند جز محورهای هدفی ما جهت برنامه‌ریزی باشد. برخی از اهداف کسب شده از بیانات ایشان:

- تقویت حلم و بردباری
- عادت دادن کودک به تفکر و خردورزی
- تقویت اعتماد به نفس و خودباوری جوانان و کودکان
- تقویت کنجکاوی و حالت استفسار و استفهام

- تقویت کار جمعی تعاون و همکاری با یکدیگر
- عادت دادن کودکان و جوانان به همت بلند و نگاه جهانی
- از بین بردن روحیه تنبلی
- عادت دادن کودکان و جوانان به کتابخوانی

۲- برنامه

هر هدفی توسط برنامه هاست که محقق می‌گردد، برنامه به عنوان قالب و ظرف باید ارتباط مستقیم با هدف داشته باشد و هدف مادامی به خروجی می‌رسد که دارای یک قالب و برنامه جذاب باشد.

در بخش دوم (گام‌های عملیاتی طرح) برنامه‌هایی به عنوان پیشنهاد ارائه می‌گردد.

۳- نیروی انسانی (مربی، کادر)

مربی یکی از اساسی‌ترین ارکان تربیت می‌باشد. او می‌تواند نقش بسیار پررنگی را در زندگی افراد بازی کند. بچه‌ها شبیه مربی می‌شوند چون مربی حضور حداکثری در کنار مربی دارد و به عبارت دیگر می‌توان گفت مربی با مربی زندگی می‌کند. لذا دقت در انتخاب مربی و از سویی دیگر توانمندسازی او بسیار دارای اهمیت می‌باشد. چرا باید مربی حضور حداکثری در کنار مربی داشته باشد؟

مربی برای آنکه بتواند اثر تربیتی روی مربی بگذارد لازم است، اولاً روحیات و توانمندی‌ها و نقاط ضعف و قوت مربی را بشناسد و ثانیاً انس و صمیمیت بین مربی و مربی برقرار باشد، تا بتواند از مشکلات و مسائل اساسی مربی مطلع بوده و نسبت به رفع آن‌ها زمینه‌سازی نماید. اگر مربی در هر برنامه فرق بکند یا در هر سال عوض شود قطعاً تاثیرگذاری کمتری ایجاد می‌شود.

پیشنهاد می‌گردد جهت تامین مربی از معلمین توانمند و یا دانش‌آموختگان قبلی مدرسه که آمادگی پذیرش این مسئولیت را دارند استفاده نماییم تا این ارتباط در طول سال تحصیلی هم ادامه پیدا نماید.

• جذب نیروانسانی

- ویژگی‌های مهم جهت جذب مربیان و کادر در کانون مدارس چه مسائلی باشد؟
- روحیه جهادی، معنوی، رهبری و انقلابی داشته باشد مشغله نداشته باشد
- دارای سلامت اخلاقی و رفتاری باشد
- با فضای کار در مدرسه و کانون آشنا باشد
- دارای طرح و نقشه برای زندگی باشد
- به روز باشد

- در بازه سنی ۱۸ تا ۳۰ سال باشد

- تحصیل کرده باشد

افرادی که بتوانند در بین مالک‌های بالا بیشترین امتیاز را کسب نمایند می‌توانند در عرصه مربی‌گری و یا کادر افراد موفق‌تری باشند و جهت جذب بهتر می‌توانیم در یک فرآیند طبیعی توانمند بودن متقاضیان را محک بزنی‌م و در نهایت در جای مناسب از آن‌ها استفاده کنیم.

در بخش گام‌های اجرایی (بخش توانمندسازی) نحوه توانمندسازی مربیان بیان می‌گردد.

۴- مربی

یکی از اهداف مهم در تشکیل کانون‌های مدارس، جذب مخاطب از دیگر دانش‌آموزان مدارس و محله است و بهترین بستر جهت جذب آنان کانون‌های محلی مدارس می‌باشد.

این جذب می‌تواند از طریق‌های مختلف مثل پخش اعلامیه و پوستر، دعوت‌های چهره به چهره دانش‌آموزان از بقیه دانش‌آموزان شکل بگیرد.

هم‌سن بودن مربیان (تفکیک سنی)

یکی از بسترهای اساسی تربیت، گروه‌های همسالان و دوستی است. بر این اساس لازم است مخاطبان کانون‌های مدارس در گروه‌های دوستی همسالان قرار گیرند تا از این طریق بتوان از عوامل تربیتی ویژه‌ای مانند رقابت، مقایسه، تشویق و تنبیه و... در مورد آنها بهره گرفت؛ چرا که در غیر این صورت و در نبود بسترگروه دوستی همسالان استفاده از این عوامل تربیتی بسیار دشوار و بلکه ناممکن است.^۱

۱- در بخش عملیات به تفصیل به این مبحث پرداخته می‌گردد.

در رابطه با تفکیک سنی به دو علت مهم می‌توان اشاره نمود:

در امان ماندن از آفات و آسیب‌های احتمالی گروه‌بندی نامتناسب تفاوت نیازها، آسیب‌ها تهدیدها و فرصت‌ها در سنین مختلف

۵- مدیریت و تشکیلات

مدیر مدرسه، رئیس کانون است و هدایت کلی امور را بر عهده دارد. راهبری کانون و اجرای برنامه‌های تربیتی با کمک طلبه مستقر در مدرسه (و در صورت عدم حضور طلبه، یا طلاب توانمند بیرون از مدرسه می‌توان استفاده کرد.) و هم چنین معاون یا مربی پرورشی مدرسه انجام می‌شود. مدیر و راهبر کانون می‌توانند از شورای دانش‌آموزی و دانش‌آموختگان (فارغ‌التحصیلان) مدرسه در اجرای برنامه‌ها استفاده کنند.

استفاده از ظرفیت و مشارکت خانواده‌ها، بسیج مدارس و مساجد، اتحادیه انجمن‌های دانش‌آموزی و دیگر هسته‌های میانی، می‌تواند گستره و کیفیت کار کانون را بهتر و بیشتر نماید.

ساختار

جهت نظام بخشی به امور نیاز هست تا کانون‌های مدارس ساختاری را به عنوان نمودار تشکیلاتی برای خود ترسیم نمایند تا طبق آن هر بخش بتواند بدون کمترین استحقاک بیشترین بهره‌وری را داشته باشد.

• جهت رسیدن به ساختار مطلوب دو نکته قابل توجه است:

- ۱- در یک فضای طبیعی از روند کار و برنامه به ساختار رسیدن
- ۲- ساختار می‌بایست چابک و کم حجم باشد تا بهره‌وری آن بالا رود

۶- والدین

در تربیت اسلامی وقتی سخن از خانواده به میان می‌آید، سهم کامل و یا بیشترین سهم به خانواده یعنی پدر و مادر داده می‌شود، اما امروزه با پدید آمدن جریان‌های موثر موازی مانند رسانه، مدرسه در کنار خانواده، آن‌ها نیز سهم قابل توجهی از تربیت را به خود اختصاص داده‌اند و به همین دلیل در محیط امروزی، عرصه تربیت در خانواده به شدت محدود و دشوار گردیده است.

سعی ما در کانون‌های مدارس به عنوان یکی از بازوهای موثر تربیتی در کنار خانواده دانش‌آموزان آن است، تا بتوانیم سهم از دست رفته خانواده را بازیابی نماییم و طبق یک راهبرد و برنامه مشخص این همگرایی و ارتباط را در بین خانواده و مدرسه ایجاد نماییم این نکته بسیار مهم است که همکاری والدین با مدرسه، یکی از اساسی‌ترین مسائل در مسیر رسیدن به اهداف و آرمان‌های بزرگ تربیتی است.

روش‌های ایجاد تعامل با خانواده‌ها

روش حداقلی

- جلسات تربیتی ماهانه با حضور تمام مادران اعضای مجموعه به صورت عمومی
- نشست‌های تربیتی ماهانه با مادران اعضای گروه به صورت اختصاصی توسط مربی گروه
- جلسات فصلی با حضور پدران تمام اعضای مجموعه به صورت عمومی
- تهیه سیر مطالعاتی مشخص برای مادران جهت مطالعه و ارتقای آن‌ها (جزوه، کتاب، فیلم و صوت ...)

روش حداکثری

علاوه بر موارد فوق در این حالت مسئولان تشکل تلاش می‌کنند تا فهم والدین نسبت به تشکل و کار تربیتی تقویت شود و به نقش و جایگاه مهم خود در

راستای تربیت فرزندان برسند، در این راستا برنامه‌هایی همچون جلسات و مراودات مستمر با والدین، اردوی پدران، اردوهای خانوادگی، سهیم نمودن والدین در برنامه‌های گزارش فعالیت‌های مجموعه به خانواده‌ها و ... اجرا می‌شود تا والدین نقش آفرینی و هماهنگی فعالی در امر تربیت فرزندشان با شکل و کمک به مدیریت شکل داشته باشند.

نسبت به این روش اعضای انجمن اولیاء و مربیان مدرسه نقش به‌سزایی می‌توانند داشته باشند.^۱

۱- در بخش عملیات به تفصیل به این مبحث پرداخته می‌گردد.

بخش دوم

عملیات کانون اوقات فراغت

گام‌های عملیاتی تشکیل کانون نوجوانان

در مسیر عملیاتی نمودن کانون شش گام طراحی شده است که به شرح زیر است:

گام اول: تشکیل هسته اولیه کانون در مدرسه و شکل‌گیری انس و الفت بین دانش آموز و مربیان طرح (طلاب مستقر در مدرسه) از طریق عملیات‌های ماهانه و مناسبتی

گام دوم: تقویت هویت کانون و هویت‌سازی اعضای کانون و ارائه برنامه‌های عملیاتی

گام سوم: کادرسازی و توانمندسازی اعضای کانون و ارتقای مسئولیت‌پذیری اعضا و ارتقای سطح نقش‌آفرینی ایشان

گام چهارم: نقش‌آفرینی در مدرسه و جامعه اطراف و تعامل با مراکز فرهنگی و جبهه‌سازی انقلاب اسلامی

گام پنجم: تامین منابع مالی و اخذ مجوزات قانونی

گام ششم: استمرار و پشتیبانی از طرح

نکته: شناخت دانش‌آموزان، استعدادهای ایشان، و تشکیل هسته‌های فعال دانش‌آموزی، در میدان و عملیات، کامل و دقیق انجام می‌گیرد. به همین جهت در طول سال تحصیلی مدارس از فرصت برنامه‌ها و جشنواره‌ها و پویش‌های مختلف می‌توانند استفاده کنند تا شناخت و شبکه‌سازی دقیقی از نوجوانان داشته باشند.

گام اول: تشکیل هسته اولیه کانون

بیشتر مدارس، گام اول را در برداشته اند و در نتیجه شناخت نسبی درباره ظرفیت‌ها و استعداد‌های نوجوانان خود دارند. مجموعه عملیات‌ها فرهنگی که در طول سال و متناسب با ایام مناسبتی می‌تواند برگزار کرد.

مجموعه مدارس صدرا در سال تحصیلی ۱۴۰۲ - ۱۴۰۳ با محور قرار دادن شعار سال مدارس صدرا «پیش‌رانی نوجوانان در گام دوم انقلاب اسلامی» مجموعه عملیات‌های مشترکی را در راستای گام اول کانون مدارس برداشتند. این عملیات‌ها و برنامه‌ها هر سال می‌توانند تکرار شوند.

نمونه عملیات‌های اجرا شده در طول سال تحصیلی:

تقویم عملیات های سازمان صدرا - سال تحصیلی ۱۴۰۱ - ۱۴۰۲

ماه	مناسبت ویژه	عنوان عملیات	موضوع کلی عملیات
مهر	هفته وحدت	دوره رشد طلاب	توانمند سازی طلاب
آبان	هفته نوجوان	پویبش نو انقلابی ها	ویژه برنامه های هفته نوجوان و روز دانش آموز
آذر		رویداد اعتکاف علمی	مهارت افزایی در مسیر علم آموزی
دی	فاطمیه دوم (۶-۷ دی) سالگرد شهادت حاج قاسم کنگور ۱	پویبش خانه مادری پادواره مقاومت از اندیشه تا میدان اردوی جهادی همیار علمی	استفاده از ظرفیت خانه و خانواده برای ترویج فرهنگ فاطمی پادواره شهدای بصیرت و مقاومت تشکیل گروه های جهادی از دانش جویان فرآیند تحصیل برای کمک به کمتری ها
بهمن	اعتکاف (۱۵ تا ۱۷ بهمن) دهه فجر مبعث (۳۰ بهمن)	رویداد خلوت آسمانی رویداد «حرف ما»	برنامه اعتکاف در مسجد نزدیک مدرسه تشکیل کرسی های آزاد اندیشی با موضوع انقلاب نوجوان ها
اسفند	ولادت سرداران گریبا (۵ تا ۷ اسفند) روز جوان (۱۳ اسفند) نیمه شعبان (۱۷ اسفند) راهیان نور	پویبش امام امجد اردوی میهمان بهشت	تولید آثار هنری متناسب با ویژه برنامه نیمه شعبان اردوهای راهیان نور خانوادگی
فروردین	ماه رمضان	جشنواره بهار در بهار ۲	ویژه برنامه ماه مبارک رمضان
اردیبهشت		اجلاس کانون صدرا	بوم برنامه تابستان مدرسه تشریح زیر ساخت های بنیاد ملی نوجوان برای کانون صدرا
خرداد	امتحانات	رویداد اعتکاف علمی ۲	ویژه برنامه های ایام امتحانی دانش آموزان
تیر	کانون صدرا	اجلاس مشترک مدیران و طلاب	هم افزایی و بررسی نقاط قوت و ضعف کانون
مرداد	کانون صدرا	جشن کانون صدرايي ها	اختتامیه ویژه برنامه تابستانی کانون صدرا
شهریور	مهرم - اربعین	هیئت و موکب نسل قاسم پیاده تا بهشت ۲	ویژه برنامه ماه محرم کاروان پیاده روی اربعین

هر کدام از این عملیات‌ها، «طرح نامه» و «سند عملیاتی» مشخصی دارد که در (پیوست شماره ۱) قابل ارائه است.

تمرکز اصلی این نوشتار بر روی گام‌های اجرای برنامه اوقات فراغت در تابستان است. هم‌چنین می‌توانید کلاس‌ها و کارگاه‌های کانون مدرسه را در سامانه «نورینو^۱» آموزش و پرورش ثبت نمایید.

گام دوم: روند اجرایی در تابستان

۱- تبلیغات:

الف. تبلیغات ستادی متمرکز:

- تدوین و ارائه فیلم تبلیغاتی ستادهای مرکزی جهت ارائه به مدارس
- اجرای یک مسابقه برای طراحی بهترین برگه تبلیغاتی کانون توسط نوجوانان. (این روش موجب می‌شود نوجوانان و حتی مدارس، کار کانون را از همان ابتدا از خود بدانند)

ب. تبلیغات مدارس:

- چاپ و نصب برگه تبلیغاتی جهت ثبت نام (محل، مساجد، محل اجتماع نوجوانان می‌تواند مکان تبلیغ‌های محیطی باشد)
- تبلیغات در فضای مجازی
- برگزاری جلسات خانواده حضوری و مجازی جهت تشریح برنامه‌های کانون
- استفاده از ظرفیت هسته‌های فعال دانش‌آموزی (بسیج، اتحادیه انجمن‌های اسلامی، هیئت‌های دانش‌آموزی و ...) جهت تبلیغ کانون

* نکته: مدیران و دیگر اعضای اجرایی مدرسه به این نکته توجه داشته باشند که تبلیغات کانون، به نوعی تبلیغ مدرسه هم هست. اوقات فراغت بهترین فرصت جهت نمایش دستاوردهای مدرسه، شناخت بیشتر نسبت به نوجوانان مدرسه، و نیز تکمیل فرایند تربیتی دانش‌آموزان است.

۲- ثبت نام و تشکیل پرونده تربیتی:

پس از اطلاع رسانی و تبلیغات، مرحله ثبت نام، مصاحبه و تشکیل پرونده تربیتی برای هر نوجوان ضروری و لازم است. هدف از مصاحبه و تشکیل پرونده تربیتی، شناخت ظرفیت‌ها، استعدادها، علاقه مندی‌ها و نقاط قوت و ضعف نوجوان است. در صورتی که داوطلب جزو دانش‌آموزان مدرسه باشد، روند مصاحبه و تشکیل پرونده ساده‌تر است؛ چه اینکه مدیر و راهبر تربیتی شناخت کافی را در طول سال نسبت به نوجوان پیدا کرده‌اند.

پرونده تربیتی می‌تواند برگه‌ای ساده جهت درج اطلاعات اولیه نوجوان باشد، و نیز می‌تواند یک بسته کامل برای آشنایی با روحیات و رفتارها و کنش و واکنش‌های او باشد. هر چقدر مصاحبه و تشکیل پرونده تربیتی فنی‌تر و با حضور مشاورین با تجربه‌تری انجام شود، ثمرات آن دقیق‌تر، و روند تربیتی نوجوانان با تسهیل بیشتری رقم خواهد خورد.

نکته: توضیحات و نمونه پرونده تربیتی و مصاحبه در «سند امین صدرا» (پیوست شماره ۲) ذکر شده است.

در این سند، شما می‌توانید از موضوعاتی مانند:

- «ضرورت تشکیل پرونده تربیتی»

- «بخش‌های مختلف یک پرونده تربیتی»

- «نکات اجرایی در تدوین پرونده»

- «روش‌های تدوین پرونده»

و... آشنا شوید.

تبصره: توصیه می‌شود حتماً با والدین نوجوانان نیز مصاحبه داشته باشید. گفت و گو با والدین شناخت شما را نسبت به نوجوانان کامل‌تر می‌کند.

تبصره ۲: مدارس می‌توانند نوجوانان بیرون از مدرسه را نیز در کانون ثبت نام کنند. تأیید نهایی ثبت نام نوجوانان خارج از مدرسه، بعد از اردوی ارزیابی است، به جهت اینکه رفتارها و کنش و واکنش‌های نوجوان در اردو مورد ارزیابی مرئوس قرار گیرد و بهتر می‌تواند ابعاد رفتاری ایشان را دریابد.

نمونه برگه پرونده تربیتی در ذیل آمده است:

پرسشنامه والدین

بسمه تعالی

نام و نام خانوادگی دانش‌آموز: رشته: تکمیل کننده فرم: پدر مادر

والدین گرامی؛

خواهشمند است این پرسشنامه را با دقت و حوصله مطالعه کرده و پاسخ دهید.
پاسخ‌های شما هر چه دقیقتر باشد، ما را در امر تربیت فرزندان بیشتر یاری خواهد نمود.
قطعاً خود را ملزم به حفظ اطلاعات داده شده می‌دانیم.

۱. فرزندان در چه زمینه‌هایی استعداد دارد و در کدام یک توانمندی کافی را کسب کرده است؟

.....
.....

۲. در موارد زیر از ۲۰ چه نمره‌ای به فرزندان می‌دهید:

☐ نظم:	☐ خوش اخلاقی:	☐ ادب:	☐ کارهای فنی هنری:
☐ ایثار:	☐ نماز:	☐ هوش:	☐ احترام به پدر و مادر:
☐ انضباط:	☐ معرفت:	☐ صبر:	☐ اعتماد به نفس:

۳. لطفاً متوسط ساعتی را که فرزندان در طول ۲۴ ساعت به این امور اختصاص می‌دهد را مقابل هر یک بنویسید. و نوع آن را مشخص کنید (در ایام تعطیل و تابستان)

خواب ساعت	خواب شب:
مطالعه کتابهای غیردرسی: ساعت	نوع کتاب‌ها:
استفاده از تلویزیون: ساعت	چه برنامه‌هایی:
استفاده از رایانه: ساعت	چه برنامه‌هایی:
استفاده از موبایل: ساعت	چه برنامه‌هایی:
استفاده از اینترنت: ساعت	چه برنامه‌هایی:
ورزش: ساعت	چه ورزش‌هایی:
بودن با دوستان: ساعت	تعداد دوستان:
کلاسهای هنری: ساعت	نوع کلاسها:
کلاس زبان: ساعت	میزان آشنایی:

۴. لطفاً تعداد، جنسیت و سن فرزندان را بنویسید.

.....
.....

فرم مصاحبه شفاهی

کد پرونده تربیتی

بسمتالی

فرم مصاحبه شفاهی هنرستان محمدی گلشانه

رشته:

کلاس:

نام و نام خانوادگی:

اطلاعات خانوادگی				
نام پدر	شغل پدر	تحصیلات پدر	میزان صمیمیت با پدر	شماره تماس پدر
نام و نام خانوادگی مادر	شغل مادر	تحصیلات مادر	میزان صمیمیت با مادر	شماره تماس مادر
مشکل خاص خانوادگی:				

◀ دانش آموز با چه کسی صمیمی تر است؟ پدر مادر خواهر یا برادر اقوام دوستان

اطلاعات شخصی				
میزان علاقه به رشته تحصیلی	سابقه کار	شغل آینده (مورد علاقه)	معدل سال قبل	شماره تماس دانش آموز
نام دوستان صمیمی	عضویت در بسیج	میزان اهتمام به مسجد	میزان اهتمام به هیئت	میزان روخوانی قرآن
شرکت در مسابقات علمی، فرهنگی	شرکت در مسابقات هنری، ورزشی	سابقه همکاری در امور مدرسه	سابقه فعالیت در پرورشی	میزان صحت قرائت نماز

میزان استفاده از رایانه

محل استقرار رایانه	نوع فعالیت	میزان بازی	آشنایی با نرم افزار	نام سایت‌های مورد علاقه
--------------------	------------	------------	---------------------	-------------------------

میزان استفاده از تلفن همراه

مدل تلفن	نوع فعالیت	میزان بازی	آشنایی با نرم افزار	نام گروه‌های تلگرامی و....
----------	------------	------------	---------------------	----------------------------

میزان استفاده از تلویزیون، ماهواره

تلویزیون	ماهواره	مدت زمان استفاده	برنامه‌ها و شبکه‌های مورد علاقه	
----------	---------	------------------	---------------------------------	--

تجربه استفاده از دخانیات

گرددش بیرون از منزل		با چه کسانی؟		
چه مکان‌هایی؟	چه مدت زمانی؟	سیگار	قلیان	سایر مواد مخدر

اوقات فراغت

نظر نهایی مصاحبه کننده:

امضای مصاحبه کننده

عالی	خوب	متوسط	ضعیف
------	-----	-------	------

تبصره ۳: مدارس می‌توانند مطابق ضوابط ابلاغی آموزش و پرورش، و با نظارت انجمن اولیاء و مربیان جهت ثبت نام در برنامه‌های تابستانی کانون، «شهریه» دریافت کنند. بدیهی است استفاده از ظرفیت خیرین و مشارکت‌های داوطلبانه مردمی موجب می‌شود هیچ نوجوانی به جهت مشکل مالی از فعالیت‌های تابستانی باز نماند.

۳- اردوی ارزیابی و افتتاحیه:

شروع برنامه‌های تابستان با یک برنامه اردویی است. برنامه‌ای که می‌تواند صرفاً یک «افتتاحیه جذاب» باشد، و یا گام را فراتر از آن بردارد و در حقیقت جزو مراحل تکمیلی شناخت نوجوانان، و در یک کلام «اردوی ارزیابی» باشد.

نکته‌ای که در این اردو مهم است اینکه مربیان باید تمام تلاش خود را در مسیر انس و الفت بیشتر با نوجوانان به نمایش بگذارند.

در اردوی ارزیابی مجموعه فعالیت‌ها و بازی‌هایی طراحی می‌شود که سطح مهارتی و دانشی و رفتاری نوجوانان مورد ارزیابی مربیان قرار بگیرد.

نکته: توضیحات و نحوه برگزاری اردوی ارزیابی در کتاب «اردو ماجرای من است، جلد دوم» (پیوست شماره ۳) شرح داده شده است.

در این کتاب می‌توانید با موضوعاتی نظیر

- «ویژگی‌های مورد ارزیابی»،

- «گام‌های اجرایی اردوی ارزیابی»،

- «معیارهای ارزیابی»،

- «بازی‌ها و فعالیت‌های هدفمند داخل اردو»،

- «مسئولیت‌های اردو»،

و ... آشنا شوید.

۴- حداقلی‌های پیشنهادی برنامه‌های کانون در گام دوم

برنامه‌های کانون هر مدرسه، متناسب با زیست بوم آن، توان و نیروی اجرایی و دیگر امکانات مدرسه، طراحی می‌شود؛ اما برخی برنامه‌ها در این طرح نامه جزو محورهای اصلی تشکیل یک کانون بیان شده است. محورهایی که چهارچوب‌های اولیه برنامه یک کانون را تشکیل می‌دهند.

در یک نگاه جلسات منظم خانواده، جز مهم‌ترین محورهای کانون است. اگر خانواده همراه برنامه‌های کانون نشود، اثر گذاری آن بسیار پایین می‌آید.

برنامه‌های ورزشی و اردویی، روح و جان یک کانون اوقات فراغت است. به همین جهت اگر این برنامه در کانون مدرسه نباشند، جذابیت آن به شدت کم می‌شود.

حلقه‌های گفت و گو بین نوجوانان، لایه بینشی این عزیزان را مورد توجه قرار می‌دهد. تفکر و اعتقاد سالم، ضامن رشد همه جانبه مخاطبین است.

هیئت ثقلین، یعنی هیئت نوجوانانه‌ای که در آن به معنای واقعی قرآن و عترت از هم جدا نشده‌اند. این هیئت هم لایه گرایشی و محبتی نوجوانان را تأمین می‌کند، هم تکمیل‌کننده گفت و گوهای اعتقادی است.

عملیات اجتماعی، یکی از بهترین قالب‌ها برای تحقق اهداف تربیتی عملیات‌های اجتماعی هستند زیرا در بستری حقیقی و واقعی شکل می‌گیرند.

در نهایت برنامه‌های درسی خلاقانه که بُعد آموزشی کانون مدرسه را مشخص می‌کند.

این شش محور، هویت اولیه کانون اوقات فراغت را تشکیل می‌دهند.

در قسمت اول به توضیح هر کدام از برنامه‌های پیشنهادی کانون می‌پردازیم:

۱-۴ جلسات منظم و ارتباط و همکاری خانواده‌ها و مربیان

رشد و تربیت نوجوانان بدون در نظر گرفتن فضای تربیتی خانه، امکان‌پذیر نیست. به همین جهت برگزاری جلسات خانواده در برنامه‌های تابستان بسیار حایز اهمیت است.

جلسات و ارتباط با خانواده در چند لایه می‌تواند برگزار شود:

الف. برگزاری جلسات توجیهی و تبیین برنامه‌ها:

یک برنامه توجیهی با عنوان افتتاحیه برنامه‌های تابستان، و یک برنامه در پایان فصل تابستان به عنوان اختتامیه

ب. جلسات عمومی مشاوره خانواده با حضور اساتید:
در طول دوره تابستان حداقل دو جلسه از جلسات خانواده با حضور استاد مجرب می‌توان برگزار کرد.

در اجرای این جلسات به پیرامون جلسه نیز دقت شود. مثلاً موضوع جلسه قبل از برگزاری به خانواده‌ها اعلان شود و از ایشان درخواست کنیم قبل از برگزاری جلسه، سؤالات خود را در راستای آن موضوع در اختیار مربیان قرار دهند.
پس از جلسه حتماً کتاب‌ها و مطالب متناسب با موضوع را در اختیار خانواده‌ها قرار دهیم تا اطلاعاتشان در آن زمینه کامل‌تر شود.

متناسب با موضوعی که در جلسه مطرح شده، اردوها و گفت و گوهایی را با خانواده‌ها داشته باشیم تا چهارچوب‌های تربیتی از گفتار به کردار و عمل تبدیل شود.

ج. جلسات گروهی با حضور خانواده‌های نوجوانان هر گروه
با توجه به رده‌بندی سنی که در اعضای هر کانون وجود دارد، این جلسات با حضور خانواده‌های همان گروه برگزار می‌شود. اداره این جلسه با راهبر و مربی همان گروه است. در این جلسات، مربی نکات لازم جهت هماهنگی برنامه‌های کانون و منزل را بیان می‌کند و در صدد است بازخورد فعالیت‌ها را در خانه و خانواده کنکاش کند.

خانواده‌ها در این میان جلسه و پس از اتمام جلسه علاقه‌مند هستند موضوعات مخصوص به فرزند خود را با مربی در میان بگذارند. در صورتی که مربی تخصص لازم را جهت ارائه مشاوره داشته باشد، مستقیم می‌تواند پاسخگوی سؤالات و چالش‌های والدین باشد. در غیر این صورت سؤالات و چالش‌ها را در برگه‌ای مخصوص یادداشت می‌کند تا از کارشناس مربوطه در باره آن سؤال شود. برآیند سؤالات و دغدغه‌های والدین در این جلسات، می‌تواند موضوع جلسات عمومی خانواده را مشخص کند.

د. استفاده از توانایی‌ها و ظرفیت‌های والدین در اداره و اجرای برنامه‌های کانون
 ه. مطالب و منابع و تولیدات رسانه‌ای فاخر و علمی، از طریق وبگاه، کانال‌های فضای
 مجازی، در اختیار خانواده‌ها قرار گیرد.

در این زمینه می‌توانید به کانال «خانواده صدراپی» در ایستا مراجعه کنید.
 و. در صورت امکان از حضور منظم یک مشاور رسمی در مدرسه و فضای کانون
 استفاده شود. بهتر است روند مشاوره‌ها و مشکلات نوجوانان در پرونده تربیتی ایشان
 ثبت شود. البته دسترسی به این اطلاعات باید بسیار محدود و طبقه‌بندی آن محرمانه
 باشد.

* نکته اجرایی: هر کانون مدرسه به هر میزان که می‌تواند لایه‌های مختلف ارتباط با
 خانواده‌ها را اجرایی نماید. اما عملیاتی کردن دو لایه اول، جزو حداقلی‌ها و ارکان یک
 کانون است.

۲-۴ برنامه‌های ورزشی، بازی‌ها و اردوهای هدفمند

در یک کانون با دو نگاه به برنامه‌های ورزشی و اردویی می‌توان توجه داشت؛ یکی
 جنبه تفریحی و اثری که در سلامت روح و جسم دارد. موجب شادابی و نشاط و رفع
 خستگی می‌گردد. و دیگری اینکه بستری است برای تربیت و تجلی گاهی است برای
 سبک زندگی درست.

هر دو جنبه در برگزاری برنامه‌های ورزشی و اردویی باید مدنظر باشد.
 برای برگزاری یک برنامه ورزشی و اردویی به سه رکن و پایه باید توجه داشت:
 الف. برنامه و داستان ورزش و اردو: این بخش شامل هدف، شعار، روند اجرایی و
 خروجی هر ورزش و بازی می‌شود.

مثلاً هدف ورزش پینگ پنگ را تقویت عضلات مچ دست، و هم‌چنین تقویت تمرکز بدانیم. یا هدف از یک اردو را تقویت روحیه کار جمعی و گروهی بدانیم.

بر اساس این هدف، روند اجرایی و شعار اردو مشخص می‌شود و انتظار می‌رود پس از اجرای برنامه خروجی مشخصی در مخاطبین داشته باشد.

ب. امکانات لازم جهت برگزاری برنامه ورزشی و اردویی: مکان و لوازم لازم جهت اجرای برنامه، هزینه اجرا و ... از جمله این امکانات است.

ج. مربیان و اجرا کنندگان: برگزاری جلسات منظم برای رسیدن به یک سند اجرایی جهت برگزاری برنامه، و هم‌چنین برای رشد و آموزش دیدن گروه اجرایی، بسیار در کیفیت بخشی به آن نقش دارد.

در بخش اول شیوه نامه پیشنهادی برای اجرای جنگ بازی‌ها ارائه می‌گردد.

در بخش دوم، باید گفت هر کدام از شهرها و استان‌ها، زیر ساخت‌ها و اردوگاه‌هایی جهت استفاده مدارس دارند که با رایزنی و تعامل می‌توان از این امکانات استفاده کرد.

جهت مشاهده فهرست اردوگاه‌های برخی استان‌ها به فهرست اردوگاه‌ها (پیوست شماره ۴) مراجعه بفرمایید.

در بخش سوم، جلد اول، سوم و چهارم کتاب «اردو ماجرای من است» و نیز «طرح‌نامه

اردوی مشهد» در (پیوست شماره ۵) تقدیم می‌گردد.

شیوه نامه پیشنهادی برنامه‌های ورزشی و اردویی

میزان استفاده از بازی در برنامه‌ها

بازی‌ها و برنامه‌های ورزشی، نقش بسزایی در جذاب سازی برنامه‌های تابستان دارند، اما گاهی اوقات جذابیت بیش از حد بازی‌ها به گونه‌ای است که نوجوانان هیچ انگیزه‌ای جز بازی برای آمدن در کانون ندارند.

به همین جهت باید:

۱. توازن بین برنامه‌ها رعایت شود.
۲. حضور در برنامه‌های ورزشی و اردویی، مشروط به حضور فعال و منظم در دیگر کارگاه‌ها است.
۳. جذابیت کارگاه‌ها و کلاس‌های علمی و حلقه‌های معرفتی را جدی بگیریم.

انواع اجرای بازی‌ها

- تقسیم‌بندی اول:

بازی‌ها را می‌توان از نظر زمان اجرا به دو نوع دوره‌ای منظم و اتفاقی تقسیم کرد.

دوره‌ای منظم

به صورت منظم و هر هفته یک ساعت مشخص در برنامه (مانند ساعت ورزش مدارس) برگزار می‌شود.

پیشنهاد می‌شود در این گروه بازی‌هایی قرار گیرند که در راستای نهادینه کردن یک هدف مشخص طراحی شده‌اند؛ مثلاً کار گروهی و خطرپذیری بچه‌ها به شدت پایین است. مربی با در نظر گرفتن روحیات بچه‌ها، فضایی که در اختیار دارد و همکاری دیگر مربیان یکی از راه‌های تقویت این ویژگی‌ها را اجرای بازی گروهی (که این هدف را تقویت می‌کنند) می‌بیند.

در همین راستا طی یک برنامه مدون، ساعت تفریح دو روز در هفته را به این بازی اختصاص می‌دهد. همچنین مربی می‌تواند در حین بازی عوامل برد و باخت، مثل همکاری گروهی، گذشت‌ها و یا تکروری‌ها و عدم اطاعت از سرگروه را به دانش‌آموزان گوشزد نماید که این مسئله در راستای اثر بخشی بازی‌ها تأثیر بسزایی دارد.

دوره‌ای اتفاقی

در این گروه، تمام بازی‌های ورزشی و فرهنگی می‌توانند به کمک برنامه‌های آموزشی کانون بیانند. با این تفاوت که شاید اثر تربیتی‌ای که ما در دسته اول به دنبال آن‌ها بودیم با این روش به صورت کامل محقق نشود.

یکی از فواید انتخاب اتفاقی بازی‌ها برای بچه‌ها، آزمایش نحوه‌ی اجرای بازی‌های جدید است.

از آنجا که در این روش برنامه‌ای بلند مدت برای اجرای بازی در کانون وجود ندارد، مربی می‌تواند در صورت عملکرد ضعیف مربیان یا پاسخ منفی بچه‌ها به یک نوع بازی از تکرار آن در کانون جلوگیری نماید. و می‌توان گفت تنوع بازی‌ها در این نوع بیشتر است.

• تقسیم بندی دوم

بازی‌های مستقل

بازی‌هایی که به تنهایی قابلیت آن را دارند تا حس رقابت و تفریح را در یک زمان قابل توجه (مثلاً ۳۰ دقیقه الی ۹۰ دقیقه) ایجاد نمایند. در این بازی‌ها شرکت‌کنندگان به گروه‌هایی تقسیم می‌شوند و طبق مقررات بازی با انجام آن می‌پردازند. الک دولک، هفت سنگ، قلعه بازی و ... از این نوع می‌باشند.

بازی‌های وابسته

بازی‌هایی که جذابیت آن‌ها زمانی که مقدمه یا ادامه دیگر بازی‌ها قرار گیرند مشخص

می شود و شاید نتوان به تنهایی برای پر کردن تمام ساعت تفریح بچه‌ها از آن‌ها استفاده کرد. برای مثال بازی فرغون، پرش در حالی که دوپا در گونی قرار دارد، مسابقه حبس نفس در ظرف پر از آب، حمل آب با قرار دادن ظرفی بر روی سر و .. به عنوان تک بازی قابلیت اجرایی ندارند ولی همین بازی‌ها زمانی که یکی از مراحل بازی‌های چندگانه قرار می‌گیرند هر شرکت کننده‌ای را به سمت خود می‌کشاند. (در بخش جنگ بازی‌ها توضیح داده خواهد شد).

جنگ بازی‌ها

جنگ بازی‌ها مجموعه‌ای از بازی‌های جذاب و کوتاه مدت می‌باشد که در یک قالب جمع‌آوری شده و با شرایط خاصی برگزار می‌شود.

این روش بازی به دلیل تنوع بازی‌ها، شرکت به صورت گروهی، هیجان بالا (به دلیل محدودیت زمانی در برگزاری هر مرحله) بسیار مورد علاقه‌ی شرکت کنندگان می‌باشد.

اکثر بازی‌هایی که در مراحل مختلف جنگ بازی‌ها قرار می‌گیرند به تنهایی ارزش تربیتی و اجرایی ندارند، اما زمانی که در یک مجموعه قرار می‌گیرند، عنصر زمان به آن اضافه می‌شود (مخاطب باید در مدت زمان کوتاهی آن را انجام دهد) و همچنین برتری گروه وابسته به پیروزی در آن است؛ ارزشمند می‌شوند.

برای اجرای جنگ بازی‌ها می‌بایست مجریان چند روز قبل از اجرا، برنامه‌ریزی خود را شروع نمایند، ابتدا بازی‌های خود را انتخاب کنند و سپس مقدمات اجرا شدن این بازی‌ها را فراهم نمایند. (فهرست برخی بازی‌ها و نکات تربیتی هر کدام در پیوست شماره ۴ عرضه می‌گردد.) به عنوان مثال اگر قرار باشد بازی‌های ما ۴ مرحله داشته باشد، ابتدا بازی‌های هر مرحله را مشخص می‌نماییم:

مرحله اول نخ کردن مجموعه سوزن، مرحله دوم روپایی و حرکت در یک مسیر ۷ متری، مرحله سوم هدف‌گیری بادکنک با دارت و مرحله چهارم مسابقه نفس. سپس وسایل و ابزارهای مورد نیاز هر بازی را تهیه می‌کنیم. (۱۰ عدد سوزن خیاطی، نخ و یک تکه فوم، ۲ عدد توپ مناسب سن شرکت‌کننده، ۳ عدد دارت سوزنی و ۳۰ عدد بادکنک، یک تشت آب)

در مرحله‌ی اجرا ابتدا دانش‌آموزان را به چند گروه (حداقل دو گروه) تقسیم می‌کنیم، سپس با قرعه‌کشی ترتیب شرکت این گروه‌ها را مشخص می‌نماییم.

در مرحله آخر با یک داور دقت و مدیریت قوی این بازی‌ها را اجرا می‌نماییم.

نکات اجرایی جنگ بازی‌ها

۱- عناصر رقابت و زمان بسیاری از بازی‌های ساده را به یک بازی مهیج و جذاب تبدیل می‌کند.

۲- داوری دقیق در این بازی‌ها بسیار مهم است.

۳- مهترین هدف در این بازی‌ها تقویت کارگروهی و رهبری گروه توسط یک نفر و اطاعت پذیری از طرف اعضای گروه است. (البته باید در دوره‌های مختلف کسانی که رهبری گروه را به عهده می‌گیرند تغییر کنند و همیشه یک نفر سرگروه نباشد و صد البته باید یک مربی آگاه که کار گروه را رصد می‌کند به صورت گروهی و یا انفرادی مشکلات گروه اعم از اشکالات سرگروه یا بقیه اعضای گروه را به آنان گوشزد نماید تا در بازی‌های بعدی در صدد رفع آن برآیند.)

۴- سعی شود بازی‌ها به گونه‌ای باشد که حتماً مرحله را به پایان برسانند و توقف در وسط مسیر امتیاز نداشته باشد تا این خود تمرینی باشد بر اینکه کارها را نصفه و نیمه رها نکنند و مجبور باشند کار را به آخر برسانند.

۵- باید مراقب بود که بازی‌ها متناسب با سن و جسم شرکت‌کنندگان باشد، در غیر این صورت ممکن است با شکست در آن بازی موجب سرخوردگی و ناراحتی بی‌مورد برای آنان شویم.

۶- ایمنی در این بازی‌ها بسیار مهم است.

۷- یکی از روش‌های تقویت حس مدیریت، تبعیت از سرگروه، همکاری و کارگروهی این است که برای هر مرحله یک مجموعه بازی را درست کنیم و شرکت‌کنندگان به صورت همزمان چند بازی را انجام دهند و هر کدام که زودتر کار را به پایان رسانند، صبر کند تا هم تیمی آن‌ها هم بازی خود را به سرانجام برساند و بعد همه‌ی اعضای گروه با هم به مرحله‌ی بعد صعود کنند.

۸- تعداد مربی و داور در بازی مهم است. با یک مربی نمی‌توان این بازی‌ها را به خوبی اداره کرد.

۹- در این بازی‌ها باید سرگروه برای تفکر و جایگزین کردن بازیکنان برای بازی‌ها آزاد گذاشته شود و مربی طوری دخالت نکند که نظر سرگروه خواهانی نداشته باشد.

۱۰- بهره‌گیری از دانش‌آموزان در اجرا:

یکی از مسائلی که نیازمند بحث کارشناسی می‌باشد، استفاده از دانش‌آموزان در اجرای بازی‌هاست. این مسئله می‌تواند ابعاد خاصی از نظر تربیتی و روانشناسی داشته باشد و در اینجا فقط نکاتی که حائز اهمیت می‌باشد را ذکر می‌کنیم و انتخاب راه کار را به عهده دانش و یا تجربه خواننده می‌گذاریم:

الف- مربیان باید توجه داشته باشند که استفاده از دانش‌آموزان همانطور که می‌تواند در اعتماد به نفس و ثبات شخصیت بچه‌ها مفید باشد می‌تواند به ایشان ضربه نیز وارد کند. صدمات روحی چنین برخوردهایی گاه تا مدت‌ها غیر قابل جبران می‌باشد.

از آن‌جا که یکی از مهمترین نقش‌های اجرایی در بازی داوری است، دانش‌آموزی که خود از قوانین داوری و اجرای بازی اطلاع و تجربه کافی ندارد، دارای نفوذ کلام در بین دانش‌آموزان نیست و ... با یک داوری اشتباه و هجوم دانش‌آموزان معترض به او، خود را شخصیتی نالایق (که از عهده یک قضاوت ساده هم بر نمی‌آید) می‌بیند و ممکن است مدت‌ها طول کشد تا چنین تصویری از ذهن او پاک شود. پس شایسته است در صورت سپردن نقش‌های اجرایی سنگین به دانش‌آموز، خودمان نیز به عنوان ناظر در کنار او باشیم تا بتوانیم در موارد نیاز به او کمک کنیم.

ب- مسئول یا مربی برگزارکننده باید بداند که مهم آن است که دانش‌آموز پس از یک سال بازی در کانون بتواند خود این بازی‌ها را (از ابتدا تا انتها) برای دانش‌آموزان کوچکتر طراحی و اجرا نماید. پس به جای اینکه خود مربیان تمام مراحل فکری و عمرانی بازی‌ها

را طراحی کنند می شود از بچه ها به عنوان دستیاران طراحی بازی که پشت پرده قرار دارند استفاده کرد.

ج- یکی از مشکلاتی که برای مربیان پیش می آید، وسوسه شدن عامل اجرایی (دانش آموز) برای شرکت در بازی می باشد. بسیار دیده شده است که عاملی که ما انتظار داشتیم مسابقات را اجرا کند در هنگامه ی بازی ها وسوسه شده و خواسته یا ناخواسته با برزمین گذاشتن مسئولیت، در بازی شرکت می کند. این مسئله نیز باید مورد توجه مربیانی که قصد استفاده از دانش آموزان را در بازی ها دارند قرار گیرد.

۱۱. پیش نیازهای قبل از اجرای بازی:

الف. همراه داشتن بلندگو

در بازی هایی که داور یا مجری باید حرف های مهمی را برای دیگران بازگو کند استفاده از بلندگوهای دستی ضروری می باشد. در این مواقع حتی ساختن یک بلندگوی قیفی شکل بدون برق هم می تواند مربی را در اجرای مسابقه یاری دهد.

همچنین در بازی های چندگانه زمان های بسیاری پیش می آید که سکوتی آزاردهنده بخش هایی از مسابقه را فرا می گیرد. یکی از راهکارها برای رفع این مشکل استفاده از گزارشگر است که می تواند چنین وقفه هایی را با استفاده از بلندگو با گزارش های همراه با شوخی پر کند.

ب. نقش لباس متحد الشكل

ضرورت استفاده از لباس متحد الشكل روشن است و نیاز به توضیح ندارد، خصوصاً در مواردی که بازی ها به صورت گروهی اجرا می شوند. در این زمان می توان از پوشش ها (کاور) رنگی استفاده کرد تا شرکت کنندگان بتوانند افراد را به راحتی شناسایی کنند.

۱۲. تماشاجی یکی از عوامل جذابیت بازی ها به شمار می رود ولی در برخی موارد همین عامل جذابیت، مانع ادامه بازی می شود. تماشاجی ها یا از دورن مجموعه و افراد

کانون هستند و یا بیرون از مجموعه. نکته‌ای که یادآوری آن ضروری به نظر می‌رسد این است که معمولاً استفاده از تماشاچیان آزاد، ترکیبی از افراد غیر کانونی، والدین و ... در عین جذابیت و انگیزه بخشی به بازیکنان نیازمند تیم اجرایی - انضباطی قوی و باتجربه می‌باشد. در چنین مواردی خطوط و محدوده بازی‌ها باید توسط طناب (و یا نخ شیرینی) مشخص شده و تیم انضباطی نیز با حفظ ادب شرایط بازی را برای بازیکنان مهیا سازند. با توجه به این که معمولاً چنین تیمی در بسیاری از کانون‌ها به علت کمبود نیرو، یافت نمی‌شود پیشنهاد می‌شود از دانش‌آموزان موجه جهت این مسئله استفاده کنید.

اما در باره تماشاچیان داخلی باید گفت اداره چنین تماشاچیانی معمولاً ساده تر از گروه اول می‌باشد، اولاً تعداد ایشان کمتر و قابل کنترل است، ثانياً مسئولین مربوطه می‌توانند با عواملی مانند تهدید به کم شدن امتیاز گروه و ... نظم را در بین آنها برقرار سازند. به هر حال برای اداره این گروه نیز خط کشی حدود مسابقات و استفاده از تیم انضباطی مفید به نظر می‌رسد.

وظایف مربیان:

مربی یک الگوی رفتاری کامل و در دسترس دانش‌آموز می‌باشد. تمام رفتار مربی با دیگر مربیان و یا دانش‌آموزان در نگاه او رفتاری صحیح و قابل تقلید است. مربی باید در هنگام بازی (و دیگر زمان‌ها) مراقب رفتار خود باشد.

در هنگام اجرای بازی ممکن است مربیان دچار هیجان شده و رفتارهایی را (برای حمایت از گروه دانش‌آموزان خود) از خود بروز دهند که اثر تربیتی منفی در دانش‌آموزان داشته باشد.

یکی از مسائلی که مربیان باید در نظر داشته باشند بازی زدگی است. مربی باید در

نظر داشته باشد که بازی‌های تربیتی ابزاری است در راستای نهادینه شدن اهداف تربیتی در دانش‌آموزان؛ در بازی زدگی، مربی حتی بسیار جدی‌تر از شرکت‌کنندگان به رقابت با آن‌ها می‌پردازد به نحوی که موفقیت در بازی برای او هدف شود و جهت رسیدن به این هدف در مواردی نیز برخوردهای غیرتربیتی انجام دهد.

یکی از راه‌های جلوگیری از این مشکل تذکر به مربیان قبل یا در اثنا بازی می‌باشد. گاهی آنقدر درصد جذابیت بازی زیاد است که مربی نیز از بعضی مسائل غافل می‌شود (به عنوان مثال در حمایت از گروه دانش‌آموزان خود با داور درگیری لفظی پیدا می‌کند و یا اعتراض می‌کند). اینجا یکی از راه‌های مقابله با این مشکل، تذکر به مربی است؛ البته باید در نظر داشت که در تذکر به مربیان باید تمام مسائل اخلاقی رعایت شود تا شخصیت مربی در میان دانش‌آموز دچار خلل نشود. بسیار دیده شده است که در گرماگرم بازی‌های جذاب، برخی مربیان با هم به مشاجره پرداخته‌اند که این مسئله در ادامه برخوردهای مربیان با دانش‌آموزان اثرات جبران ناپذیری خواهد داشت.

یکی دیگر از راه‌های جلوگیری از ناهماهنگی مربیان و بروز رفتارهای غیرتربیتی، توجه مربیان نسبت به قوانین بازیست. زمانی که مربیان به نحوی در جریان بازی قرار می‌گیرند و تمام تلاششان را برای پیروزی گروه خود انجام می‌دهند، ابهاماتی که در قوانین بازی وجود دارد، منشا اختلاف خواهد شد. در چنین مواقعی حتی ممکن است اختلاف بین مربیان بالا گرفته و برخی به نشانه اعتراض از ادامه بازی انصراف دهند و گروه ایشان نیز به تبع مربی خود رقابت را کنار خواهد گذاشت. در این میان، اگرچه از نگاه تیمی که به ظاهر مورد اجحاف قرار گرفته است، این تلاش‌های مربی بسیار ارزشمند بوده و اثری مثبت در اصلاح روابط دانش‌آموزان و مربی خواهد گذاشت؛ ولی چنین مسائلی در سطح کلان به ضرر اهداف تربیتی کانون و جمع مربیان خواهد بود؛ بهتر است برای جلوگیری از چنین مسائلی در بازی‌ها، قبل از بازی تمام مربیان نسبت به قوانین توجه و ابهام‌های موجود برطرف شوند.

مربی باید در زمان اجرای بازی بسیار عاقلانه برخورد نماید تا دانش‌آموز خود را به این سمت هدایت نماید. به عنوان مثال در جایی که گروه‌های دیگری در بازی وجود دارند که ممکن است مربیان نشان در محوطه حضور نداشته باشند مربی حاضر از کمک یا هدایت گروه خود صرف نظر کند و یا در زمانی که طبق مقررات بازی قرار است به گروهی کمک کند در هنگام ایجاد مشکل آنها را هدایت نماید. (اگر افراد ناامید شده‌اند آنها را امیدوار کند، اگر دچار غرور شده‌اند به آنها آگاهی بدهد، در صورتی که هدفشان فقط پیروزی در بازیست و اخلاق را کنار گذاشته‌اند به آنها تذکر دهد و ...)

۳-۴ حلقه‌های گفت و گو در مسجد

نوجوان در سنی است که باید کنکاش کند، مباحثه و گفت و گو کند تا گره‌های ذهنی او در مسیر رشد بینشی باز شود. به همین جهت تأکید دارید حلقه‌ها با روش‌های گفت و گو محور و دو طرفه توسط مربیان اداره شود، نه روش‌های القای و سخنرانی یک طرفه. البته در جای خود باید از وعظ و نصیحت و سخنرانی هم استفاده نمود.

تجربه برخی مدارس در دی ماه و اسفند ماه سال ۱۴۰۲ با برنامه «حرفِ ما» تجربه‌ای جالب و نو بود که طرح‌نامه آن در ادامه تقدیم می‌گردد.

الف. رویکرد تربیتی

برگزاری کرسی‌های آزاد اندیشی و حلقه‌های گفت و گو با استفاده از ظرفیت مدیریتی دانش‌آموزان

ب. حرف ما چیست؟

برنامه حرف ما یک «کرسی آزاد اندیشی نوجوانانه» است. بستری است برای اینکه نوجوانان بتوانند حرف‌های خود را با استدلال و بیان قابل دفاع روبروی هم سن و سال‌ها و بزرگ‌ترهای خود بیان کنند.

ج. اهمیت این رویکرد

نسل نوجوان‌های امروزی (بویژه دهه هشتادی‌ها) مطالبه‌گر و خوش‌زبان هستند. می‌گویند حرف‌های زیادی برای گفتن دارند و کسی نیست به حرف‌ها و درد و دل‌های ایشان گوش فرا دهد.

حرف ما یکی از قالب‌هایی است که کمک می‌کند هم حرف‌های نوجوان شنیده شود، و هم او را در مسیر درست و مستدل بیان داشتن یاری می‌دهد.

د. شیوه برگزاری این ویژه برنامه

این برنامه در دو مرحله برگزار می‌گردد.

ابتدا با طرح موضوع کلی، گروه‌های نوجوانان در گرده‌های مختلف با هدایت‌گری مربیان به بیان نظرات اولیه خود می‌پردازند.

این دوره‌می‌ها می‌بایست یک دبیر داشته باشد تا خلاصه نظرات را یادداشت کند.

در نهایت یکی از نوجوانان هر گروه، به نمایندگی در مرحله دوم شرکت خواهد کرد. (دقت شود که این فرد همان دبیر نباشد تا نقش آفرینی‌ها تقسیم شود)

در مرحله دوم هر کدام از نماینده‌ها در جایگاه ویژه گفت و گو حاضر می‌شوند و ۵ دقیقه وقت دارند تا نظر خود را بیان کنند.

مجری ویژه برنامه عمومی، به حاضرین در جلسه اجازه می‌دهد تا در زمان یک الی ۲ دقیقه‌ای به مخالفت و موافقت با نماینده گروه اول بپردازند

در این مرحله یک کارشناس تمامی نظرات را گوش می‌دهد و در نهایت ۱۰ دقیقه درباره نقاط قوت و ضعف بیان و استدلال و ۱۰ دقیقه در جمع بندی گفت و گو صحبت خواهد کرد.

از هر گروه یک گزارش باید به دبیرخانه ویژه برنامه برسد تا این گزارش‌ها ارزیابی شود؛ گزارشی از خلاصه گفت و گوها در مسأله.

۵. موضوع گفت و گو

محور پیشنهادی هم‌گون برای گفت و گوها در برنامه تابستان امسال سه گانه‌ای است با عنوان «سه گام تا ظهور». این سه گانه از عید غدیر آغاز می‌گردد و در دو گام عاشورا (ویژه برنامه محرم) و نیز اربعین تکمیل می‌گردد.

معتقدیم این سه ایستگاه، گام‌های عملیاتی برای رسیدن به ظهور امام زمان عجل الله فرجه الشریف است.

بخش اول این سه گام درباره نسبت نوجوان ما با «ولایت» است.

بخش دوم آن چهارچوب «قیام و جریان سازی» برای تحقق آرمان‌های ولایت، و مبارزه با طاغوت و استکبار را مشخص می‌کند.

و بخش سوم آن «مردمی سازی و حرکت کاروانی» در راستای زمینه سازی ظهور امام زمان عجل الله فرجه الشریف را ترسیم می‌نماید.

و. برای انجام این مهم رعایت نکات ذیل ضروری است

مستند سازی و فیلم برداری از این ویژه برنامه و انعکاس رسانه‌ای آن در هویت سازی نوجوانان بسیار مؤثر است.

سرگروه‌ها و مربیان در نظم‌دهی به برنامه بسیار می‌توانند نقش آفرین باشند.

کارشناس برنامه در هنگام ارائه نظر نوجوانان خیلی در مباحث‌شان دخالت نکنند و اجازه

دهد نوجوانان صحبت خود را بیان کنند.

گزارش مکتوب و یا صوتی از جلسه، یکی از مهم‌ترین خروجی‌های آن است. این

گزارش‌ها می‌تواند در ارزیابی واقعی از ذهنیت نوجوانان بسیار به ما کمک کند.

۴-۴ هیئت ثقلین (تلفیقی از برنامه‌های قرآنی و توسل به اهل بیت علیهم السلام)

الف. اهداف و ظرفیت‌های تربیتی

تلفیق برنامه‌های قرآنی و برنامه توسل و ارتباط با اهل بیت علیهم السلام

ارتباط و انس اعضای مدرسه با قرآن و اهل بیت (ع)

بیان موضوعات مورد نیاز دانش‌آموزان در قالب سخنرانی

ایجاد زمینه برای تقویت و آموزش برخی مهارت‌ها و روحیه‌ها (کادر نوجوان هیئت)

تقویت روحیه خودباوری و اعتماد به نفس (کادر نوجوان هیئت)

ب. در همین راستا پیشنهادهای را جهت برگزاری هر چه بهتر هیئت‌های ثقلینی

داریم:

یک برنامه قرآنی منظم و با حضور استاد قرآن در ابتدای جلسه هیئت داشته باشیم. در حلقه قرآنی ابتدای جلسه، مهارت تلاوت نوجوانان، و هم چنین فهم و تدبر ایشان در مضامین قرآنی مدنظر قرار می‌گیرد.

تا جایی که امکان دارد در جلسه قرآنی همه نوجوانان از فیض تلاوت بهره‌مند شوند. به تدریج خواهیم دید که نوجوانان هیئتی ما، مهارت اولیه تلاوت قرآن را به دست می‌آورند. برگزاری مسابقات قرآنی، اجرای ویژه برنامه‌های جذاب قرآنی و حضور حداکثری نوجوانان در محفل قرآنی جزو لوازم یک هیئت ثقلینی است.

هم چنین سخنران محترم، موضوع صحبت‌های خود را با آیات تلاوت شده در آن محفل قرآنی تنظیم نمایند.

نکته اول: جهت حضور مریبان قرآنی در هیئت‌ها، می‌توانید با دارالقرآن شهرستان خود رایزنی نمایید.

نکته دوم: در برگزاری مراسم هیئت از مشارکت نوجوانان و خانواده ایشان استفاده کنیم. مردمی بودن، یکی از شاخصه‌های مهم هیئت نوجوانان است.

نکته سوم: هویت بخشی به هیئت ثقلین بسیار مهم است. ثبت هیئت در سامانه طوبی و سامانه «نورینو» آموزش و پرورش، طراحی نشان و سربند و... از جمله راهکارهای برای هویت بخشی است.

نکته چهارم: هیئت ثقلین باید خدمات اجتماعی هم به محله پیرامون خود داشته باشد. این رویکرد اولاً عمل به آموزه‌های هیئت است، ثانیاً رشد و روحیه جهادی نوجوانان هیئتی را به محله نشان می‌دهد.

ج. ارکان اجرایی هیئت

مدیریت - شورای هیئت - مسوول فضا سازی - مسوول تدارکات - مسوول مالی - واحد تبلیغات و رسانه - واحد هماهنگی سخنران، پیش منبر و مداحان - واحد محفل قرآن نوجوان

د. نکاتی درباره برخی بخش‌های برنامه هیئت ثقلین

محفل قرآنی:

از قرآن ترجمه حجت‌الاسلام ملکی که به روش تفسیری و پیام‌رسان برای نوجوانان و جوانان منتشر شده است استفاده شود. و ترجمه آیاتی که قرائت می‌شود نیز در محفل خوانده شود.
پیش منبر:

توسط یکی از نوجوانان و با موضوع برداشت‌هایی از قرآن (صفحاتی که در محفل قرائت شده است)

سخنرانی:

موضوع آن متناسب با نیازهای مجموعه و ناظر به تربیت دانش‌آموزان انتخاب شود. مسئولین هیئت باید برای موضوعات سخنرانی برنامه‌ریزی کنند و از سخنران‌هایی دعوت کنند که دانش و توانایی لازم را داشته باشند.

(ترجیحاً از سخنران‌هایی دعوت شود که توانایی روضه‌خوانی دارند.)

مداحان:

جمعی از نوجوانان که با هماهنگی و گزینش مسئول هیئت انتخاب می‌شوند.

پایان مراسم:

معرفی و قرائت وصیت‌نامه شهید هفته (از تصویر شهید در فضاسازی استفاده شده

است)

فضاسازی:

فضاسازی متناسب با مناسبت باشد

هر جلسه مزین به نام و عکس یک شهید

برای کاهش هزینه‌های فضاسازی و همچنین حفظ تنوع و جذابیت دکور می‌توان از پارچه‌نویسی و یا... توسط خود نوجوانان استفاده کرد. این کار به افزایش اعتماد به نفس و پرورش خلاقیت و مهارت‌های هنری و... نوجوانان هم کمک می‌کند.

طرح‌های درآمد زایی:

جمع آوری کمک‌های مردمی به صورت سهم مشخص ماهانه یا جلسه‌ای

جمع آوری و فروش مواد بازیافت

تهیه پذیرایی نذری توسط والدین

برنامه زمانی پیشنهادی:

● محفل ۲۰ دقیقه

● پیش‌منبر ۱۰ دقیقه

● سخنرانی ۳۰ دقیقه

● روضه ۱۰ دقیقه

● سینه‌زنی یا مولودی ۲۰ دقیقه

● بخش پایانی و پذیرایی و دورهمی ۳۰ دقیقه

جمع ۲ ساعت

۴-۵ عملیات اجتماعی

یکی از بهترین قالب‌ها برای تحقق اهداف تربیتی عملیات‌های اجتماعی هستند زیرا در بستری حقیقی و واقعی شکل می‌گیرند. کار جمعی و گروهی اعتماد به نفس، تقویت تفکر، قدرت مدیریت و رهبری، همت بلند، تن به کار دادن، مراوده با افراد گوناگون و... از جمله اهدافی هستند که قابلیت تحقق آن‌ها در عملیات‌های اجتماعی فراوان می‌باشد. در عملیات‌های اجتماعی تحقق اهداف در مرتبه اول قرار دارد و بدنبال انجام یک فعالیت اجتماعی صرف نیستیم.

در این قالب، اثرگذاری تربیتی‌ای که توقع می‌شود به بهترین شکل به نتیجه می‌رسد و اصطلاحاً قالب تربیتی از حالت گل‌خانه‌ای به مدل تربیت در صحنه تبدیل می‌شود و خیلی از اهداف تربیتی مورد انتظار در محیط پیرامونی و عینی بدون هرگونه تلقین و در فضایی غیر تصنعی ایجاد می‌شود و دانش‌آموز به راحتی می‌تواند با آن انس بگیرد و این حس را پیدا نماید که من هم دارم برای خود و دیگران کاری را انجام می‌دهم.

این قالب حتی برای متریبانی که دارای روحیه درون‌گرا و به نوعی فکری هستند هم دارای جذابیت است و این نکته قابل توجه است که در سنین تحصیلی دانش‌آموزان مثل اواخر مقطع متوسطه اول و به طور کلی متوسطه دوم که به نوعی برنامه ریزی قالبی تربیتی اندکی سخت می‌شود، اما این نوع قالب دارای طرفداران زیادی است.

عملیات‌های اجتماعی را به مدل‌های مختلفی می‌توان اجرا نمود:

- حل مسائل اجتماعی به صورت گروهی و فردی در چند مرحله مدرسه‌ای، محله‌ای، منطقه‌ای، استانی و کشوری پیشنهاد می‌گردد تا این مدل را به صورت لیگ و مسابقه‌ای برگزار نمایند تا طی یک فضای رقابتی و جذاب بتوانید به اهداف تربیتی خود برسید.
- در سال گذشته مدارس صدرا جهت حل مسائل مدرسه رویدادی را با عنوان «مدرسه آینده» در حد ملی اجرا نمود. (مبسوط این طرح در پیوست‌های عملیات‌های پرورشی مدارس آمده است.)
- کنشگری اجتماعی در عرصه جهاد تبیین از جمله برنامه‌هایی است که در قالب تولید برنامه‌های رسانه‌ای و حضور در اجتماعات می‌تواند برگزار گردد که بسیار دارای اهمیت و جذابیت است.
- در سال گذشته برنامه‌های همچون: نسل سلیمانی، سفارت خانه مقاومت (هر مدرسه یک سفارت هر دانش آموز یک سفیر) و تولیدات رسانه‌ای نوآین در سطح مدارس صدرا برگزار شد که با استقبال بالایی دانش آموزان روبرو گردید. (مبسوط طرح‌های ذکر شده پیوست‌های عملیات‌های پرورشی مدارس آمده است.)
- اجرای طرح‌های جذاب و میدانی جهت افزایش مشارکت مردم در انتخابات که این مورد می‌تواند بهانه خوبی جهت ورود دانش آموزان در عرصه اجتماعی باشد.
- مدارس صدرا در دوره انتخابات مجلس و مجلس خبرگان رویدادی را با عنوان «مدیران نوجوان» برگزار نمود. (مبسوط این طرح در پیوست‌های عملیات‌های پرورشی مدارس آمده است.)
- مواسات و کمک به مردم نیازمند
- همدلی در بحران‌های سیل و زلزله

۴-۶ برنامه خلاقانه مرور و پیشرفت درسی

- الف. برنامه مرور درسی با هدف پیوست دروس سال قبل با سال جدید
- ب. کلاس‌های مهارت‌یادگیری خلاق، مطالعه موفق، یادداشت برداری صحیح، تقویت حافظه و ... به صورت حضوری و مجازی
- ج. فعالیت کنکوری (با هدف مرور دروس پایه دهم و یازدهم) ویژه دانش‌آموزان دوازدهم
- د. برگزاری دوره‌های شناسایی نخبگان و آماده‌سازی دانش‌آموزان برای شرکت در المپیادهای ادبی، اقتصاد، جغرافیا، سواد رسانه

۵- برتری‌های برنامه‌های کانون در گام دوم

- الف. برگزاری اردوهای خانوادگی هدفمند
- هر کانون می‌تواند برنامه‌های مرتبط با خانواده نوجوانان را از سطح جلسات خانواده و مشاوره گسترش دهد و برخی اردوها را به صورت منظم با حضور تمامی اعضای خانواده برگزار کند.
- از ساده‌ترین حالت که دورهمی خانوادگی است تا اجرای مسابقات پدر و پسر و مادر و دختری
- ب. شبی در کانون
- یکی از قالب‌های جذاب و موثر برای دانش‌آموزان برنامه شبی در کانون است، که متربی تجربه یک زیست شبانه را از مدرسه پیدا می‌کند.
- این مدل اردو در عین حال که نسبت به اردوهای برون مدرسه‌ای و خارج شهری هزینه کمتری دارد اما برای دانش‌آموزان قابل توجه است.

این برنامه اهدافی مثل: ارتباط و جذب بیشتر بین مربی و متربی، ایجاد انس و الفت بین اعضای کانون، نظافت و رسیدگی به مدرسه و همچنین فرصت مناسب برای برگزاری یک سری کلاس ها و حلقه های باقیمانده در طول دوره را می تواند در بر داشته باشد. در برخی مدارس این طرح با عنوان اعتکاف علمی و یا اعتکاف دوستی برگزار گردیده است.

ج. کارگاه «مدرسه آینده» (ویژه برنامه آینده پژوهی مدرسه)
این کارگاه یک بخش مقدماتی دارد که در داخل مدرسه برگزار می گردد و گروه های مختلف نوجوانی ایده های خلاقانه خود را جهت بهبود فضای مدرسه با طرح مکتوب و مدون ارائه می دهند.

بخش دوم کارگاه به صورت ملی برگزار می گردد. نمایندگان هر مدرسه و طرح های برتر مدرسه ای در یک اردو - مسابقه دور هم جمع می شوند و از نظرات و طرح های خود دفاع می کنند. پس از ارزیابی طرح ها، از برترین ها تقدیر خواهد شد.
بخش سوم و شاید مهمترین بخش این کارگاه، عملیاتی کردن طرح ها در مدرسه هدف است.

ستادهای مرکزی می توانند پیگیر اجرای این طرح ها در مدارس باشند.
این طرح در سال گذشته در ۷۵ مدرسه از مدارس صدرا برگزار شده است و مستندات و بازخوردهای آن آماده ارائه است.

در (پیوست شماره ۵) این دو سند را خدمت شما تقدیم خواهیم کرد.

د. برگزاری کلاس های مهارتی و هنری متنوع و متناسب با سن نوجوانان
کلاس های پیشنهادی در بخش دختران:

مقطع ابتدایی: نقاشی روی شیشه، کاغذ و تا (اورینگامی)، تکه چسبانی، کار با گل،
تصویر سازی حیوانات، خمیر بازی

مقطع متوسطه اول و دوم: آشنایی با گلدوزی و خیاطی، خوشنویسی، چرم و نمد،
عروسک دوزی

کلاس‌های پیشنهادی در بخش پسران:

مقطع ابتدایی: نقاشی و کاغذ و تا (اورینگامی)، کار با گِل، دست به آچار مقدماتی،
نمایش

مقطع متوسطه اول و دوم: سیم‌کشی و کار فنی، الکترونیک، کار با چوب و معرق
کاری، باغبانی، کمک‌های اولیه،

جهت آشنایی با دیگر برنامه‌های مهارتی می‌توانید به (پیوست شماره ۶) مراجعه
بفرمایید.

ه. انعکاس برنامه‌ها در شبکه‌های استانی و ملی و شبکه‌های اجتماعی پرتعداد مانند
شاد

و. ارائه برنامه مدون و مکتوب از کار کانون به ستاد

ز. ارائه خلاقیت‌ها و نوآوری‌های برنامه ریزی و اجرایی در ستاد مرکزی و اجلاس‌های
ملی

ح. برگزاری اردوی جهادی

ط. شرکت فعال در پویش‌های عمومی مناسبی، مانند پویش‌های عید غدیر، محرم،
و اربعین

ی. پیاده روی اربعین

۶- تقویم عملیاتی کانون:

هر کانون با توجه به برنامه ریزی مدیر و راهبر کانون می تواند تقویم مدرسه خود را طراحی نماید، اما جهت همگون شدن و هم راستا شدن برنامه ها یک تقویم عملیاتی را خدمت بزرگواران پیشنهاد می دهیم:

تولید اسناد بالا دستی و طرح نامه کانون و دیگر مقدمات	۲۰ اردیبهشت ماه لغایت اول خرداد ماه
جلسه مجازی مدیران و طلاب به صورت برخط و مجازی	۲۰ و ۲۱ خرداد ماه
تکمیل پرونده های تربیتی و مصاحبه ها	۲۵ تیر ماه لغایت ۳ تیرماه
برگزاری جلسه خانواده جهت توجیه برنامه های کانون	۳ تیر ماه الی ۵ تیر ماه (در این یازده زمانی، یک ساعت و نیم)
افتتاحیه کانون با برگزاری اردوی ارزیابی در قالب جشن غدیر	۷ تیر ماه
برگزاری رویداد «سنگ روی سنگ»	۱۰ تیر ماه الی ۵ مرداد
آغاز عملیات محرم سازمان تبلیغات	۱۷ تیر ماه
هیئت ثقلین (ورود امام حسین به کربلا)	۱۸ تیرماه
جلسه خانواده (بزرگداشت روز خانواده)	۲۴ تیرماه
ارائه مستند بخش اول فعالیت های کانون به ستاد	۳۱ تیرماه
پایش اولیه کانون های برتر جهت ارائه در اجلاس مدیران	بازه زمانی ۱ مرداد تا ۱۰ مرداد
زمان تقریبی اجلاس دانش آموزی مشهد مقدس	۱۴ - ۱۶ مرداد
هیئت ثقلین (شهادت حضرت رقیه)	۲۰ مرداد ماه
آغاز روند حرکت کاروان های پیاده روی اربعین	۲۱ مرداد ماه
جلسه خانواده (با هدف ایجاد شوق جهت اعزام خانواده گی زیارت اربعین)	۳۱ مردادماه
ارائه مستند پایانی کانون	۲۰ شهریور
برگزاری برنامه اختتامیه	ده روز پایانی شهریور

۷- ملاک های ارزیابی و پایش کانون اوقات فراغت، در هر بخش:

حلقات:

*برگزاری حلقه های گفت و گو در مسجد

*تعداد حداقل ۲ جلسه در هفته

*تسلط مربی بر محتوا

*مشارکت نوجوانان در حلقه

*موضوع متناسب با سن نوجوان

*تعداد دانش‌آموزان

هیئت تقلین:

برگزاری حداقل ۲ جلسه در ماه

*شرکت حداکثری نوجوانان

*ترکیب برنامه‌های قرآنی و توسل به اهل بیت علیهم السلام

*شرکت خانواده‌ها

*موضوع متناسب با مناسبت و مخاطب

جلسات خانواده:

*برگزاری حداقل ۲ جلسه در طول دوره

*شرکت پدر و مادر باهم

*دعوت از سخنران ویژه و متخصص

*ارائه گزارش کار به والدین

جنگ بازی ورزشی و اردو:

*حداقل یک جلسه برنامه بازی و تفریحی در هفته

*استفاده از بازی‌هایی با هدف تربیتی

*استفاده از بازهای گروهی که تمامی اعضا شرکت داشته باشند

*ایده خلاقانه در جنگ و بازی

*اردوی یک روزه درون شهری حداقل ۲ مرتبه در طول دوره تابستانی

*اردوی خارج استان حداقل یک جلسه در طول دوره تابستانی

برنامه خلاقانه مرور درسی:

* استفاده از معلمان مستعد مدرسه

* جذابیت و خلاقیت برنامه

* برگزاری دروسی که بیشترین استفاده در سال تحصیلی را دارند

گام سوم: کادر سازی و توانمند سازی اعضای کانون و ارتقای مسئولیت پذیری اعضا و ارتقای سطح نقش آفرینی ایشان

این نسل خوش استعداد و خوش فهم، بی تردید ایران عزیز را با عبور از موانع و سختی‌ها به نقطه‌ی مطلوب خواهد رساند؛ البته تحقق این هدف درخشان، نیازمند «شناخت دشمن اصلی و خبیث ملت ایران یعنی آمریکا»، «علم‌آموزی و کار و تلاش» و «تقویت ارتباط با پروردگار» است.

«مقام معظم رهبری (مد ظله العالی)»

دشمن خاکریزهای فرهنگی و پر محتوای خود را در میان مدرسه و خانه بنا کرده است، و شرایط جدیدی را برای تربیت مناسب و اصیل نوجوانان ما ایجاد نموده، حال لازم است ما هم خود را کمی به مخاطبان نزدیک تر نماییم و با حضوری مستمر تر و در فضای‌های ارزشی همچون مدرسه و به فرموده معمار کبیر انقلاب اسلامی که معتقد بودند اصلاح جامعه باید از «مدرسه» آغاز شود، با روش‌های جذاب و نوین و برگرفته از اصول اساسی تربیت اسلامی، سنگرهای فرهنگی و تبلیغی مان را در قلب دانش‌آموزان که همچون زمینی آماده کشت است بنا کنیم و با بهره‌گیری از روش‌های متناسب با شرایط امروز، مربیان و کادر خود را مجهز نموده تا با پاسخ به نیازهای مهم و اساسی وی و شناختن ظرفیت‌های بی‌نهایت وجودی او بستری جهت رشد خود و مربی‌ی ایجاد شود و مربی را در این امر محور و الگوی نوجوان قرار دهیم تا بتواند همگام سازی نسبت به مدرسه، خانواده و محیط ایجاد کند تا تمامی اضلاع تربیت و پرورش در یک جهت توسط مربی هم مسیر شود، تا مقدمه‌ای برای تربیت واقعی و ماندگار باشد و این مساله بسیار مهم

صورت نمی‌پذیرد تا مربی به عنوان محور این عملیات و نقطه عطف آن از آموزش‌های مقدمه ساز برای افزایش سطح دانشی و مهارتی بهره مند شود و در نهایت منشا اثر باشد. این حضور اگر بدون برنامه ریزی محتوایی و آموزشی لازم باشد، دارای تاثیرات ضد فرهنگی و تربیتی است؛ از این رو در زمینه آموزش، تولید محتوا و کارشناس مشاوره (پشتیبان) ^۱ نیاز هست تا یک برنامه مشخص طراحی گردد؛ این بخش از طرح در پاسخ به این سه عرصه نگارش شده است.

یک مربی و مدیر کانون می‌بایست به مسائل زیر حساس باشد:

- ۱- ورودی کارخانه (نیازها و ویژگی‌های مخاطب) را بشناسیم: انسان‌شناسی، ویژگی‌های نوجوان، نوجوان امروزی
- ۲- روش کار با ورودی را بدانیم: حلقه داری، اردو داری، کارگاه مهارتی، تربیت جنسی، روش تربیت، بازی و تربیت، برنامه سازی تربیتی، تشویق، تنبیه، روش مشاوره، روش‌های تقویت فکر، روش‌های تقویت خودباوری و...
- ۳- آفات و موانعی که ورودی را دچار مشکل می‌کند بشناسیم: خودارضایی، روابط، موسیقی، موبایل، فضای مجازی
- ۴- بدانیم خروجی کارخانه را باید به کجا برسانیم: اهداف تربیتی

اهداف طرح آموزشی

- ارتقای توانایی مربیان و کادر در جذب و شناسایی مستعدین مدارس
- ایجاد توانمندی در مربیان و کادر جهت برقراری ارتباط موثر با دانش‌آموزان جهت هدایت آن‌ها به سمت کنشگری و ایفای نقش اجتماعی

۱- در گام ششم به این سه موضوع به صورت ویژه پرداخته می‌شود.

- پشتیبانی محتوایی، توانمندسازی و حمایت از فعالیت مدارس توسط پشتیبانان طرح در طول عملیات و پس از آن
- ایجاد توانمندی جهت ارتباط موثر با مسئولین مدرسه و ساماندهی ارتباط بلند مدت و تشکیلاتی بین دانش‌آموزان و مدرسه
- تبدیل کردن مربی به عنوان مرجع مشاوره اولیه در مسائل نوجوان برای دانش‌آموزان، مسئولین کانون و مدرسه و اولیا به صورت جوششی نه کوششی
- توانمندسازی مربیان و کادر در تولید برنامه‌های جذاب و موثر جهت تثبیت دانش‌آموزان در برنامه‌های کانون مدرسه
- ایجاد الگوی مناسب برای فعالیت‌های مستمر و هدفمند مربیان در مدارس با استفاده از ظرفیت مساجد نزدیک به مدارس
- شناخت صحیح مربیان و کادر از تربیت و لوازم آن
- برگزاری آموزش‌های عمومی برای موثرین مدارس، مساجد و اولیاء

مخاطب هدف

- مربیان
- کادر
- موثرین مدارس
- اولیاء

اصول حاکم بر اصل طرح

- کار باید بر اساس اعتماد سازی بین مربیان و کادر و موثرین پیش برود
- هدایت‌ها باید کاملاً اختیاری و انگیزشی باشد
- کار باید تشکیلاتی و تیمی شکل بگیرد
- ایجاد جو اعتماد و صمیمیت بین دانش آموزان، مربیان و کادر

روش آموزش:

- برگزاری دوره‌های حضوری به شیوه کارگاهی
 - مطالبه تکالیف فردی و گروهی از طریق پشتیبان‌ها
 - برگزاری جلسات مشترک پشتیبان‌ها با گروه‌ها به هدف:
- الف- ارزیابی و نقد برنامه‌ها با محور آموزش‌های انجام شده به بهانه تبادل تجربیات
- ب- نظارت غیر مستقیم بر عملکرد و تقویت انگیزه از طریق ایجاد رقابت درتطبيق آموزش‌ها بر عملیات‌ها

- برقراری نظام ارزش گذاری و تشویق بر اساس کار تیمی و تشکیلاتی و ناظر به خروجی

سرفصل‌های پیشنهادی آموزشی:

- مفهوم تربیت
- ضرورت تربیت
- روش تربیت مصونیت ساز
- روش‌های تقویت تفکر شخصیت و آزادمنشی
- ابزار و عوامل تربیتی
- آشنایی با ساختار شکل تربیتی

- آشنایی با روش تیم‌سازی
- روش ارتباط موثر
- حلقه‌داری تربیتی
- برنامه‌سازی
- اردو‌داری
- مشاوره تربیتی
- شناخت آسیب‌های اجتماعی و روش مواجهه با آنها
- آشنایی با کار تشکیلاتی و اخلاق تشکیلاتی

گام چهارم: نقش آفرینی در مدرسه و جامعه اطراف و تعامل با مراکز فرهنگی و جبهه سازی انقلاب اسلامی

یکی از آثار و برکات تاسیس کانون‌های مدارس در یک محل و یا حتی در یک منطقه، زمینه گسترش و نشر آن می‌باشد. وقتی کانون مدرسه به پویایی رسید حال وقت آن است که خود را زیاد کند و دغدغه این کار را در دل مدیران و کادر دیگر مدارس ایجاد نماید و از طرفی کانون مدرسه می‌تواند با شناسایی گروه‌های مردمی، جهادی و تبلیغی همسو و مستعد، ارتباط برقرار کنند تا برخی زمینه‌های همکاری بین کانون مدرسه و آن گروه شکل گیرد.

این هم افزایی می‌تواند دارای یک سری مزایای خاص باشد:

- ۱- انتقال تجربیات و اندوخته‌های میدانی
- ۲- تسهیل در چرخه فعالیت مدرسه کانون‌ها با استفاده از ظرفیت‌های یک دیگر
- ۳- ارتقای سطح کیفی کانون مدارس
- ۴- امکان اجرای فعالیتهای جدیدتر و متنوع‌تر و ایجاد زمینه رقابت سالم جهت جذابیت فعالیت‌ها در نگاه دانش‌آموزان
- ۵- هموار سازی ورود گروه‌های مردمی، جهادی و تبلیغی همسو در مدارس جهت یاری‌رسانی

مراحل ارتباط‌گیری:

• شناسایی

با ایجاد یک شناسنامه دقیق (در پیوست طرح موجود می‌باشد) به صورت میدانی می‌توان مدارس اطراف را بررسی نمود و از قابلیت و ظرفیت ایجاد کانون در آن مدارس با خبر شد و همچنین از اداره آموزش و پرورش می‌توان درخواست نمود تا در صورت امکان

زمینه این همکاری را فراهم نمایند و یا در راستای جستجوی و همکاری با گروه‌های مردمی همسو می‌توان اطلاعات لازم را از اداره تبلیغات شهر اخذ نمود.

• جذب

برخی از فرصت‌ها باعث زمینه‌های جذب می‌شود مثل:

برگزاری مسابقات مدرسه‌ای در ایام سال تحصیلی در این بخش دانش‌آموزان مدرسه نقش خوبی را می‌توانند ایفا نمایند.

- برگزاری جلسات هم‌افزایی و انتقال تجربه در بین مدارس هم‌جوار
- اعلام فراخوان جهت همکاری گروه‌های مردمی همسو در برخی از برنامه‌های فرهنگی مدرسه (البته با اخذ مجوز از نهادهای ذیربط)

• ارتباط

هنگامی که زمینه‌های ارتباط در مراحل قبلی ایجاد شد حال فرصت آن است که یک برنامه منسجم جهت هم‌افزایی ایجاد شود و بهانه تاسیس کانون در دیگر مدارس هموار گردد.

گام پنجم: تامین منابع مالی و اخذ مجوزات قانونی

تجربه نشان داده است هر گروهی که برای خدا کار را آغاز کنند، دست عنایت و نصرت الهی را در فعالیت های خود می بینند.

اما یک مسؤول کانون، باید تدابیر لازم جهت پشتیبانی مالی و امکاناتی را داشته باشد. در ادامه راهکارهایی را جهت تأمین امکانات لازم، تقدیم می کنیم:

منابع

- نهاد و ارگان‌ها: با کسب مجوز از مراکز حقوقی می توان بودجه هایی را کسب نمود که در ادامه به آن اشاره می گردد.
- خیرین و والدین دانش آموزان مدرسه: خیلی از خیرین و والدین دانش آموزان مدرسه وقتی متوجه یک چنین اتفاق نیکویی در مدرسه می شوند قطعاً آمادگی همکاری و همراهی با مدرسه را دارند لذا در این مورد نیاز است تا یک طرح و گزارش جامع از فعالیت ها آماده گردد تا فرآیند دریافت کمک های خیرین و حمایت های مالی و غیر مالی والدین دانش آموزان به نحو مناسب تری صورت پذیرد.

- فروش محصولات تولیدی دانش آموزان: با آموزش های برخی از سرفصل های مهارتی و کاربردی مثل (برق کشی، کارهای رایانه ای، تولید محصولات خوراکی، خیاطی و...) می توان عرصه ای را ایجاد نمود تا دانش آموزان پس از آموزش، با مواد اولیه ای که مدرسه فراهم کرده است تولیداتی را داشته باشند و در مرحله بعد این امکان ایجاد شود تا محصولات به صورت بازارچه مدرسه ای یا محلی و یا به صورت عرصه به مراکز مورد نیاز به فروش برسد و در نهایت در آمد بین دانش آموز و مدرسه تقسیم گردد.

این کار علاوه بر در آمد زایی برای مدرسه این زمینه را در بین دانش‌آموزان ایجاد می‌نماید که فرهنگ حمایت از مدرسه در آنها نهادینه گردد و یک مهارت را یاد بگیرند.

اخذ مجوزات از نهادهای ذی ربط

مزایای اخذ مجوز:

- هویت بخشی و هموار سازی فعالیت‌های غیر مدرسه‌ای و خارج از مدرسه
- دریافت بودجه از نهادهای مرجع

مراکز پیشنهادی جهت اخذ مجوز:

شبکه کانون‌های فرهنگی تبلیغی ملی صدرا

مدارس صدرا طبق مجوز مادر از سازمان تبلیغات اسلامی این امکان را دارد تا به مدارس صدرا که قصد تاسیس کانون را دارند مجوز رسمی اعطا نمایند.

جهت هماهنگی و اخذ اطلاعات بیشتر جهت صدور مجوز به نشانی مجازی @parvareshy_sadra - معاونت پرورشی سازمان مدارس صدرا در ایتا پیام دهید.

ثبت مجوز در سازمان مردم نهاد (سمن) وزارت ورزش و جوانان

نکات مهم

- حداقل ۵ نفر در بدو تاسیس به عنوان موسس باید عضو شوند.
- میانگین سنی ۵ نفر اصلی می‌بایست ۱۸ تا ۳۴ سال باشد.
- در صورت مشکل سنی از دانش‌آموختگان و یا معلمان و در این بازه سنی استفاده نمایید.

لینک ورود جهت ثبت نام در سمن‌های وزارت ورزش

saman.msy.gov.ir

گام هشتم: استمرار و پشتیبانی از طرح

یکی از اقدامات مهم در حفظ، پایداری و کیفیت بخش به برنامه‌های کانون، مشاوره محتوایی و پشتیبانی از طرح می‌باشد، به مدارس پیشنهاد می‌گردد تا کارشناسان مجرب، میدان دیده و اهل علم و فن را به عنوان مشاور به مدرسه خود معرفی نمایند تا مداری بتواند در اقدامات تربیتی خود و یا حتی برگزاری دوره‌های توانمندسازی از این اساتید در راستای افزایش مطلوبیت تربیتی برنامه‌ها استفاده نمایند.

مدارس صدرا دارای شبکه‌ای از مشاورین و متخصصین تربیتی است که می‌توانند به مدارس دیگر همراهی‌ای را در جریان کانون مدرسه داشته باشند.

جهت ارتباط با مشاورین مدارس صدرا می‌توانید به این آدرس مجازی در پیام‌رسان ایتا پیام دهید:

@Parvareshy_sadra

جهت آگاهی بیشتر از اهم اقدامات کارشناسان پشتیبانی، مراحل زیر در سه عرصه قبل، حین و بعد از عملیات تربیتی تشریح می‌گردد:

۱- قبل از ورود در مدرسه و فعالیت تربیتی:

الف: حضور در کارگاه‌ها و کلاس‌های آموزشی مربیان و کادر جهت ارائه، مدیریت و پویایی بحث مرتبط با کارگاه و ایجاد زمینه برای به کارگیری تمامی مربیان در کارگاه، تا درگیری متنی کامل پیش آید.

ب: پاسخگویی به سوالات ایجاد شده در کلاس‌های مربیان

ج: بازخورد گیری نسبت به محتوای هر کلاس

د: ملموس کردن مباحث برای مربیان

ه: ارادته طرح درسی متناسب با فعالیت‌های تربیتی مثل حلقه، کلاس و...

و:ارائه برنامه جهت موارد ویژه مثل اردو، برنامه‌های ورزشی

۲- در حین ورود به مدرسه و انجام فعالیت تربیتی:

الف: حضور کارشناس در مدرسه در کنار کادر و مربیان جهت بررسی عملکرد آن‌ها و نظارت محتوایی

ب: بررسی سطح متریبیان و دانش آموزان مدرسه

ج: ارائه راهکار اجرایی و متناسب با شرایط بومی منطقه

د: بازخورد گیری کلی از فعالیت‌های مربیان توسط دانش‌آموزان

۳- پس از عملیات تربیتی:

مقدمه: پس از پایان هر عملیات تربیتی، جلسه‌ای با کادر و مربیان برگزار می‌گردد و در آن جلسه هر مربی گزارش‌های خود را از فعالیت گذشته ارائه می‌نمایند و سپس کارشناس مشاوره بعد از شنیدن نظرات دیگر اعضای جلسه با هدف رشد آن‌ها نظر خود را در آخر ارائه می‌دهد.

الف: دریافت گزارش از مربیان و کادر جهت رسیدن به نقاط قوت و مشکلات

ب: پاسخ دهی به سوالات ایشان

ج: بررسی مشکلات فردی برخی دانش‌آموزان

د: ارائه برنامه و طرح ریزی فعالیت‌های بعدی

امیدواریم با عنایات حضرت ولی عصر عجل‌الله فرجه این برنامه‌ها زمینه‌ساز تربیت نسل سربازان حضرت و پابکاران ظهور ایشان باشد.

والسلام.

امیر محمد لبافان - بهار ۱۴۰۳

خیال می‌کنند وقتی می‌گوییم
نشاط، یعنی باید آنجا (مدرسه)
بزن و بکوب و رقاصی و [امثال این
ها باشد]! نشاط این نیست؛ نشاط
یعنی جوان سرزنده باشد، پژمرده
نشود؛ با ورزش، با فوق‌برنامه‌های
آموزنده و جذاب، با این چیزها.
نشاط این است که شما کاری کنید
که این جوان، سرحال، سرزنده،
باامید، بانگیزه، آماده به کار و پُرانرژی
مشغول کار بشود، درس بخواند.

رهبرانقلاب ۹۸/۲/۱۱

سازمان مدارس صدرا

بنیاد ملی نوجوان